

Naša Lúč

2+1965

Februar 1965

— mesec naših prošelj

Papež prosi, da bi verniki molili tudi po njegovem namenu. Vsak mesec nam predlaga dva namena: enega splošnega, drugega pa misijonskega. Namena za februar sta:

- **Da bi vsi, ki so k temu poklicani, odloke 2. vatikanskega cerkvenega zbora vztrajno izvajali in da bi to pripomoglo v temeljiti obnovi krščanskega življenja...**

Uspuh tridentinskega koncila je bil dosežen, ker je ljudstvo poslušalo škofo in papeža. Njegovi odloki niso ostali v arhivu, marveč so se vključili v krščansko življenje vernikov.

Obnova krščanskega življenja je prvi namen sedanjega koncila. Čim bolj razumevaš skrivnost krščanstva in ga, upoštevajoč moderni svet, vnašaš v lastno življenje, tem bolj spoznavaš nevesto Kristusovo, ki je Cerkev, spoznavaš skrivnostno podobo Kristusa, ki živi v Cerkvi in po Cerkvi govori svetu. Tako človeka vedno bolj prevzame ljubezen do Cerkve.

Pomladiti Cerkev, poživiti v njej notranje življenje in preurediti zunanjo zgradbo in nje liturgijo, s tem bo Cerkev dosegla svetost, ki jo daje hoja za Kristusom in edinost z njim po Svetem Duhu. Ne hlepimo za novotarijami, reformo začnimo pri nas samih, ki z grehi deformiramo našo Cerkev. Krepkosti življenje ljubezni, iz katere izhajajo druge krepkosti, bo v nas ustvarilo novega človeka.

Brez hrepenenja po ustvaritvi novega človeka v ljudeh pa ni misliti na obnovo krščanskega življenja!

- **Da bi se kristjani, ki imajo odgovorne položaje v javnem življenju, zvesto ravnali po Kristusovem nauku...**

Kristus svoje Cerkev ni postavil na velike duhovnike, farizeje in pismouke. Ni računal na pomoč Herodove kraljevske moči, ni iskal v rimskem imperiju velikih osebnosti, ampak je božje kraljestvo postavil na Petra, preprostega ribiča iz Galileje, kateremu je ob stran postavil še enajst prav tako skromnih mož. Božje kraljestvo ne sloni na moči tega sveta, marveč sloni na božji moči.

Pripadnost božjemu kraljestvu danes vsakega obvezuje delati za razširjenje božjega nauka in za globlje spoznanje Cerkve, ki je vidna oblika tega božjega kraljestva na zemlji. S tem je že naložena velika dolžnost vsakemu kristjanu. Onim pa, ki so na vodilnih mestih, še posebej velja, da morajo biti moralno zdravi, v poznanju božjega nauka podkovani, notranje vzgojeni in trdno odločeni v vsem ravnanju pokazati svojo vero, slediti nauku Gospodovemu, živeti zakramentalno življenje, ker to posreduje božje življenje v duši. Postavljeni na javna mesta, v zavesti odgovornosti kot voditelji in kot kristjani, bodo torej kljub nevarnosti moderne bolezni, da bi obogateli in tudi zlorabili položaj, resnični kristjani znali vselej in povsod povedati, kako uči Kristus, se odreči — polni misijonske vneme — marsičemu, samo da bo božje kraljestvo bolj poznano, bolj ljubljeno in ljudem res cilj življenja in dela!

- ai.

Naslovi slovenskih duhovnikov in uradov

ANGLIJA: Ignacij Kunstelj, Offley Road 62, London S.W. 9., England (Telef. RELiance 6655; izg. Rilájens).

AVSTRIJA: Janez Hafner, Theodor-Körnerstr. 111, Graz. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, Spittal/Drau, Austria.

BELGIJA: Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège, Belgique, Tel. 04/233910). — Kazimir Gaberc, 19 avenue Louis Empain, Marcinelle (Hainaut), Belgique, (Tel. 07/367754).

FRANCIJA: Nace Čretnik, 4 rue S. Fargeau, Paris 20, France, (Telefon MENilmontant 80-68) — Ciril Lavrič in p. Vladimir Klemenčič, 7 rue Gutenberg,

Paris 15, France, (Telefon 250-89-93). — Stanislav Kavalari, 17 rue Claude Debussy, Liévin (Pas-de-Calais), France. — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, Aumetz (Moselle), France. — Msgr. Stanko Grims, 1 rue du Dauphiné, Merlebach (Moselle), France. — P. Jakob Vučina, 6, rue de France, Nice (A. M.), France.

ITALIJA: Slovenski dušnopastirski urad, via dei Colli 8, Roma, Italia.

NEMCIJA: Ciril Turk, 42 Oberhausen-Sterkrade, Mathildestrasse 18, West-Deutschland (Telefon 62676). — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonfeld-

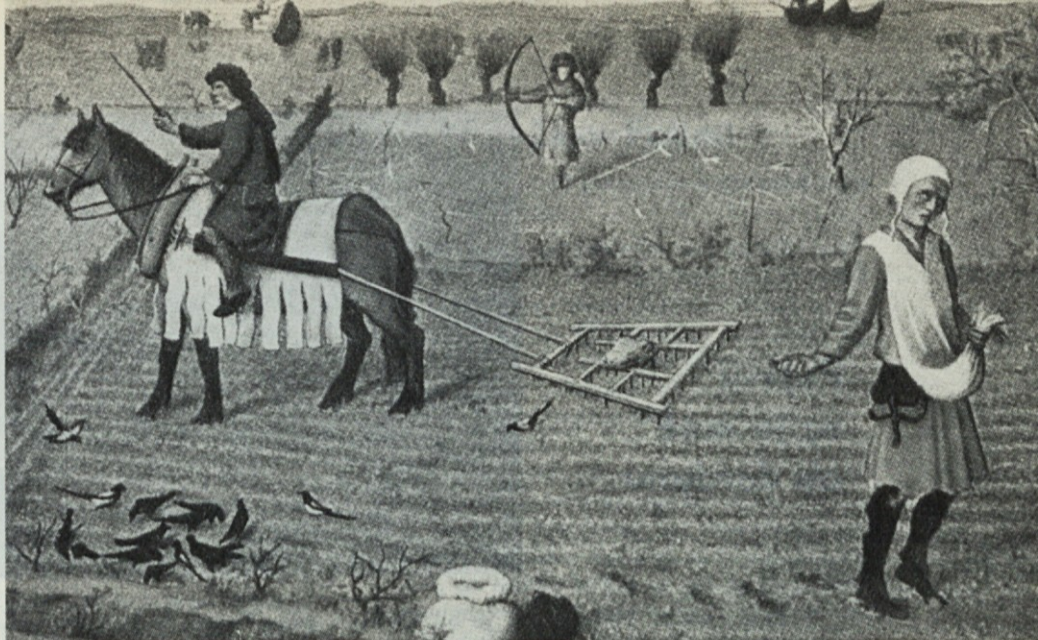
str. 36, W. Deutschland. (Tel. 291305). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim-Neckarau, Rheingoldstr. 3., W. Deutschland (Telefon 851663). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Heusteigstrasse 49/II, W. Deutschland (Tel. 707970). — Dr. Janez Zdešar, Schubertstr. 2/I, 8 München 15, W. Deutschland (Tel. 536453). — Franc Šeškar, Zieblandstraße 32/II Rgb., 8 München 13, W. Deutschland (Tel. 550296).

NIZOZEMSKA: Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA: Jože Flis, Gamla Nissastigen 65, Oskarström (Halmstad), Sweden (Telefon 035/60086).

Sejavec

Ime francoskega slikarja, ki je v 15. stol. napravil to sliko za molitvenik vojvode v pokrajini Berry (sedanja departementa Cher in Indre), nam ni ohranjeno, molitvenik pa je shranjen v muzeju Condé v Chantilly v Franciji

Tu in tam pod snegom, povsod v mrzli zemlji ozimina čaka toplega pomladanskega sonca, ki jo bo poklicalo k novemu življenju, medtem ko bo sejavec šele pomladi sejal jara semena, ki čakajo v žitnicah.

V predpostnem času, ko naj bi v nas vzkliha skrivnost, ki so nam jo prinesli božični prazniki, da bo Velika noč pomenila duhovno dozoritev v naših dušah, nam Kristus v bogoslužju druge predpostne nedelje govori v priliki o sejavcu in semenu (Lk 8, 4—15):

»Sejavec je šel seme sejati. In ko je sejal, ga je nekaj padlo poleg pota in je bilo pohojeno in ptice neba so ga pozobale. Drugo je padlo na skalo; in ko je pognalo, je usahnilo, ker ni imelo vlage. Drugo je padlo v sredo med trnje, in trnje, ki je z njim zrasko, ga je zadušilo. Drugo je padlo na dobro zemljo in je zrasko in obrodilo stoteren sad.«

Njegovi učenci pa so ga vprašali, kaj pomeni ta prilika.

»Seme je božja beseda.

Kateri so poleg pota, so tisti, ki poslušajo, nato pa pride hudič in vzame besedo iz njih srca, da ne verujejo in se ne zveličajo. — Kateri so na skali, so tisti, ki z veseljem sprejmejo besedo, kadar jo slišijo — pa nimajo korenine: nekaj časa verujejo, ob času skušnjave pa odpadejo. — Seme pa, ki je padlo med trnje, so tisti, ki slišijo, pa gredo in se v skrbeh in bogastvu in nasladnostih življenja zaduše in ne obrodé sadu. — Ono pa, ki je v dobri zemlji, so tisti, ki besedo slišijo, in ohranijo v dobrem in plemenitem srcu ter obrodé sad v potrpljenju.«

Sestra, brat!

Mnogokrat in na mnogokatero načine je nekdanj Bog govoril očetom po prerokih, nam sedaj govori po Sinu v Cerkvi, zlasti v bogoslužju — in vedno več v domačem, razumljivem jeziku —, govori nam tudi po dogodkih, ki zadevajo naše življenje, govori nam v stiskah, prav tako v veselju, tudi v skušnjavah in padcih.

Ko božja beseda na ta ali oni način pada na polja naših duš, kaj smo: poleg pota — skala — trnje ali dobra zemlja?

Pojavil se je mož ob Jordanu

V času cesarja Tiberija, ko je bil Poncij Pilat upravitelj v Judeji in ko sta bila Ana in Kajfa velika duhovnika v Jeruzalemu, je Bog naročil Janezu, naj ljudi pripravi na Odrešenikov prihod.

Janez je živel v puščavi ob Jordanu. Iz spokornosti je nosil obleko iz velblodje dlake ter usnjen pas okoli ledij. Prehodil je vso jordansko pokrajino in oznanjal: »Spreobrnite se, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo!«

Prihajali so k njemu ljudje iz vse dežele. Spovedovali so se svojih grehov in Janez jih je krščeval v Jordanu. Ko so ga vprašali, ali ni morda on Kristus, je rekel: »Jaz nisem Kristus. Jaz krščujem z vodo, pride pa močnejši od mene, on vas bo krstil s Svetim Duhom.«

Ko je bil Jezus star približno trideset let, je zapustil Nazaret in prišel k Jordanu, da bi ga Janez krstil. Janez se je branil. Jezus pa je rekel, da je božja volja, naj ga krsti. Tedaj je Janez Jezusa krstil. Jezus je stopil iz vode in molil. In glej, odprla so se mu nebesa in Sveti Duh v podobi goloba je prišel nadenj, iz nebes pa se je zaslišal glas: »Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje.« Zato je Janez o Jezusu pričeval: »Jaz sem to videl in sem pričal, da je ta Sin božji.« Pokazal je nanj in rekel: »Glejte Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.«

Kralj Herod je Janeza spoštoval, ker je vedel, da je pravičen in svet mož. A ko si je Herod vzel ženo svojega brata, Herodiado, mu je Janez odločno rekel: »Ni ti dovoljeno imeti žene svojega brata.« Zato ga je Herodiada sovražila. Za svoj rojstni dan je Herod napravil velikašem gostijo. Herodiadina hči je pred kraljem plesala in se mu je priku-

pila. Herod ji je rekel: »Kar koli me poprosiš, ti bom dal.« Na materin nasvet je deklica rekla: »Hočem, da mi takoj daš na krožniku glavo Janeza Krstnika.« Kralj ji zaradi gostov ni hotel odreči in prelomiti obljube. Dal je Janeza v ječi obglaviti.

Razodetje največje skrivnosti

Pri Jezusovem krstu so se razodele tri božje osebe. Oče se je oglasil z nebes, Bog Sin je bil navzoč kot človek, Bog Sveti Duh se je prikazal v podobi goloba.

Tako se je razodela največja skrivnost naše vere: kakšen je Bog, da je namreč troedini. Človek tega s svojim umom ne bi mogel nikdar dognati. Bog sam je moral to ljudem razodeti.

V Bogu so tri osebe, medtem ko je v vsakem človeku le ena. Vsaka od treh božjih oseb (Oče, Sin in Sveti Duh) je večna, je sveta, je povsod pričujoča, je vsemogočna. Zato vse enako molimo in častimo: Očeta, ki nas je ustvaril; Sina, ki nas je odrešil; Svetega Duha, ki nas posvečuje.

Tri božje osebe pa so le en Bog, ker imajo vse tri eno in isto božjo naravo. Oče je Bog, Sin je isti Bog, Sveti Duh je isti Bog. Tri božje osebe v eni sami naravi, to je Sveta Trojica. Ta verska resnica je tudi potem, ko zremo zanjo, za nas velika skrivnost. Kako je to, ne moremo razumeti s svojo pametjo. Toda ni čudno! Saj naš razum niti vseh ustvarjenih reči ne more do dna razumeti; kaj šele, da bi razumel Boga do dna!

Razna znamenja

Bog je duh in ga nihče ne more videti. Zato se je Sveti Duh pokazal v obliki goloba.

Golob je znamenje Svetega Duha. Znamenje uporabljamo, da pokažemo, kar mislimo ali hočemo: tako n. pr. prometne znake, zastavo, prstan. Z verskimi znamenji si predstavlja-mo verske resnice ali osebe. Tako n. pr. pomeni golob Svetega Duha, trikotnik pomeni Presveto Trojico, oko v njem pomeni božjo vsevednost. Črke IHS pomenijo Jezusa Kristusa.

Z verskimi dejanji na zunaj pokažemo, kar mislimo in čutimo, n. pr. s klečanjem pokažemo ponižnost; s trkanjem na prsi kesanje; s pokrižanjem vero; s prikloni spoštovanje.

Nekaj zgodovinskih podatkov

Cesar Tiberij je bil naslednik rimskega cesarja Avgusta. Vladal je od l. 14 do l. 29 po Kristusu.

Poncij Pilat je bil upravitelj Judeje, Idumeje in Samarija od l. 28 do 36 po Kristusu.

Ta Herod (Antipa) je sin Heroda Velikega, ki je dal pomoriti betlehemske dečke. Vladal je v Galileji in Pereji od leta 4 do 39. po Kr.

Pravi veliki duhovnik je bil Kajfa (od l. 18 do 36 po Kr.) Ana je bil njegov tast in je vladal pred njim. Imel pa je še vedno v Jeruzalemu velik ugled.

● Če si to premislil, znaš odgovoriti na naslednja vprašanja: 1. Kje je živel Janez Krstnik? — 2. Kaj je Janez Krstnik ljudem oznanjal? — 3. Kako je Janez pričeval o Jezusu? — 4. Zakaj je Herod dal Janeza obglaviti? — 5. Kako so se pri Jezusovem krstu razodele tri božje osebe? — 6. Kaj si z verskimi znamenji predstavlja?

◆ Pravi o d g o v o r na vprašanje: »Kaj nas naša vera o presveti Trojici uči?« je: Naša vera nas o presveti Trojici uči, da so v Bogu tri osebe: vse tri osebe pa so le en Bog.

Na vprašanje: »Katere so tri božje osebe?« pa se glasi odgovor: Tri božje osebe so: Oče, Sin in Sveti Duh.

Zlata roža v Fatimi

Pavel VI. obnovil posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu

Vsi, ki so brali zanimivo knjigo »Fatima«, vedo, da je Marija želela, da bi papež skupno s škofi vsega sveta posvetil Rusijo brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Obljubila je, da se bo potem Rusija spreobrnila in da bo nastala daljša doba miru na svetu. Okoli 500 škofov je za to papeža med zasedanjem koncila tudi prosilo.

Ko so svetovni časopisi poročali o slovesnem zaključku tretjega zasedanja koncila, so skoraj prezrli pomembni del papeževga govora ob zaključku. Poročali so o tem govoru le bolj na kratko in kar se jim je zdelo bolj senzacionalnega. Tako večina bralcev ni mogla iz poročil razbrati vse važnosti te zaključne slovesnosti.

V naslednjem podajamo dobesedno, kaj je papež Pavel VI. vpričo zbranih škofov sveta v svojem slovesnem govoru dejal:

»Ko se obračamo k Mariji z gorečo prošnjo, naj blagoslovi ta vesoljni cerkveni zbor ter vso Cerkev in da bi se približala ura zedinjenja vseh kristjanov, gledamo v neizmer-na obzorja tega sveta, ki ga ima pred seboj vesoljni cerkveni zbor in ki ga je naš prednik častitljivega spomina, Pij XII., gotovo ne brez navdihnjenja od zgoraj, slovesno posvetil brezmadežnemu Srcu Marijinemu.

Zdi se nam primerno, da priključimo v spomin posebno danes to posvetitev. Odločili smo se zaradi tega, naj ponese posebno poslanstvo v našem imenu zlato rožo v svetišče Matere božje v Fatimi, ki je po katoliškem svetu znano in čiščeno. Tako skušamo tudi mi izročiti v varstvo nebeški Materi vso človeško družino z vsemi njenimi problemi in stiskami, z vsemi njenimi pravičnimi težnjami in njenimi gorečimi upanji. TVOJEMU BREZMADEŽNEMU SRCU, O MARIJA, IZROČAMO VES ČLOVEŠKI ROD. Privedi ga k temu, da bo spoznal edinega in resničnega Odrešenika, Jezusa Kristusa! Odvrni od njega kazni, ki mu groze zaradi greha! Daj vsemu svetu mir — v resnici, v pravici, v svobodi in ljubezni...«

Spreobrnjenje sveta in Rusije gotovo ne zavisi izključno od takega slovesnega dejanja posvetitve. Treba je, da ljudje pokažejo, da se hočejo poboljšati. Gotovo nas kakšna taka pobožnost ne odveže od dolžnosti krščansko živeti v svojem vsakdanjem življe-

Louis Pasteur (1822–1895), kemik in bakteriolog je zapisal: „študij in znanstveno delo sta me pripeljala do tega, da je moja vera trdna kot vera bretonskega kmeta. A prav nič ne dvomim: ko bi še dalje študiral in raziskoval, bi se dokopal do vere bretonske kmetice.“

nju. Vendar se lahko veselimo tega dejanja posvetitve, ki jo je Marija v Fatimi želela, saj je vse fatimsko sporočilo zadosti izpričano kot verodostojno. Niti politikom se leta 1917 ni sanjalo, da bi imela revolucija v Rusiji tako velikanski pomen za bodočnost sveta. Samo kakšen genij, kot n. pr. Dostojevski, je mogel kaj takega slutiti! Fatimski pastirčki pa so povedali reči, ki so se res zgodile, čeprav še brati niso znali in niso vedeli, da je kje kaka Rusija na svetu.

Omenimo naj še, da je leta 1942 posvetil papež Pij XII. svet brezmadežnemu Srcu Marijinemu in posebej omenjal pri tem Rusijo. Leta 1944 je postavil poseben praznik brezmadežnega Srca Marijinega (22. avgusta). Leta 1950 je slovesno razglasil versko resnico o Marijinem vnebovzetju. Leta 1952 je posvetil narode Rusije brezmadežnemu Srcu in leta 1954 je postavil praznik Marije Kraljice (31. maja).

Janez XXIII. je priporočil vesoljni zbor Materi božji s tem, da je poromal v Loreto. Svoj naprsni križ je poslal v dar fatimskemu svetišču na Portugalsko. 26. decembra 1962 je daroval svoje življenje, »če Bog hoče«, kot žrtev in prošnjo, da bi se Rusija povrnila v krščansko edinstvo, kot je to povedal njegov tajnik msgr. Capovilla.

Pavel VI. je sedaj uporabil star običaj, ko so papeži počastili kakšno kraljico na poseben način tako, da so ji poslali zlato rožo. Poslal je s posebnim poslanstvom zlato rožo v Fatimo in pred vsem svetom počastil Kraljico sveta in Mater Cerkve ter ji izročil vpričo vseh škofov sveta človeški rod v varstvo, da bi nastal resnični mir na svetu.

zr.

Pogrebi - vsi enaki

Ljubljanski nadškof je po zgledu mnogih drugih škofov odpravil različne vrste pogrebov, namreč različnost zunanjih slovesnosti ob pogrebu. Belgijski kardinal Suens je izdal v istem duhu navodilo: »Pogrebi naj bodo za vse kristjane enaki: enako zvonjenje, enako število sveč ob krsti in na oltarju, enaka pogrebna slovesnost, enako število duhovnikov. V cerkvi naj odpade vsak okras. Če je pogreb z mašo, naj bo ob tej priložnosti nagovor, ki naj služi za razlago, kako Cerkev pojmuje smrt.«

Več sodelovanja pri maši!

Škofje so na vesoljnem cerkvenem zboru sklenili, da je treba poživiti katoliško bogoslužje in ga prilagoditi modernemu človeku. Sedaj je pokoncilski komisija za izvedbo sklepov vesoljnega cerkvenega zbora že razposlala tozadevna navodila. Po posameznih deželah so že začeli akcijo za poživitev bogoslužja. Verniki naj bi pri sv. maši bolj sodelovali kot doslej!

Ljudje so se navadili reči, da so bili »pri maši«. Poslušali so in gledali in kaj sami zase v cerkvi molili. Gledali so, kako je z mašo. »Lepo je bilo...« so rekli potem, ko so se vračali domov.

Toda maša mora pomeniti več kot to. Verniki naj z duhovnikom pri maši sodelujejo! Zato bo pri maši odslej več skupne molitve, več razumljive molitve v domačem jeziku, več skupnega petja.

Ne smemo misliti, da je bilo v Cerkvi doslej marsikaj narobe. Nekatere reči so pač, kakor so s časom nastale, tako tudi s časom izgubile svojo veljavo. Za moderni čas so se izkazale manj primerne kot za preteklost. Poizkusi, ki jih bodo sedaj uvedli, tudi ne bodo vsi ostali. Nekateri se bodo izkazali za neprimerne.

Glavna težnja bogoslužne obnove je, da bi vernik pri bogoslužnih dejanjih sodeloval kot svobodno in razumno bitje. Bogoslovni profesor, jezuit Karel Rahner piše, da v sedanjih mešani družbi ni mogoče ohraniti vere, ako se je oklepamo le zaradi zvestobe do tradicije; pravi, da mora biti vsak posameznik osebno pridobljen za Kristusa. Premnogi katoličani so se oklepali vere res le zato, ker so bili v njej vzgojeni; premalo so se pa zavedali in trudili, da bi verski zaklad tradicije, ki so ga prejeli po krščanski vzgoji, postal tudi bistven del njihovega osebnega življenja. Kolikokrat smo se čudili v preteklih dveh desetletjih, ko smo ugotavljali, kako so verniki, ki smo jih videli redno v cerkvi in pri obhajilni mizi, prešli tako rekoč čez noč med brezbožnike. Kje je vzrok? Verske dolžnosti so spolnjevali iz navade. Njihovo spolnjevanje verskih dolžnosti in prejemanje zakramentov je ostalo na vrhu. Glavno oporo so dobili v svojem okolju. Ko so se razmere spremenile, je ta opora odpadla in prilagodili so se novemu okolju. To velja na splošno, za posamezne pa so možni še drugi vzroki, da se prešli v Cerkvi sovražen tabor.

Osebna pobuda in poseg v gospodarstvo

Iz socialnih nauk okrožnice „Mati in Učiteljica“

Kdo ustvarja in razvija gospodarstvo v državi? Je to zasebnik ali javna oblast? Janez XXIII., Leon XIII. in Pij XI. učijo, »... da gre v gospodarstvu prednost zasebni pobudi posameznikov...« Zasebnik sam ali pa združen v gospodarskih družbah je tisti, ki gradi materialno stavbo določenega naroda. Kaj pa politična oblast? Okrožnica takoj nadaljuje: »Toda... je potrebno, da je v gospodarstvu navzoča tudi javna oblast...«

Življenje in teorije zadnjih dveh stoletij so postavljale za gospodarja gospodarstva enkrat zasebnika (liberalizem), drugič javno oblast (socializem, komunizem). Zadnja desetletja pa so izličila sisteme, ki zahtevajo sodelovanje obeh, dajajoč včasih prvo mesto poedincu, drugič državi (razne oblike neoliberalizma, neosocializma, asistencialne države itd.).

Cerkveni nauk je: Zasebnik ima prednost, ko skrbi za gospodarsko rast in napredek v širši družbi. Pravice do dela (in delo soustvarja gospodarstvo!), ki jo ima vsaka oseba, je časovno in bitno pred državo. Posameznik ima pravico in dolžnost, da z delom preživlja sebe in družino. Zasebnik je samostojen in neodvisen. On si tudi voli poklic in družino, si določa način življenja in preživljanja, zato torej celotno množstvo posameznikov gradi gospodarstvo neke dežele.

Vprašanje je, kje, koliko in kdaj naj država poseže v gospodarstvo. Meje stoje tam, kjer je gospodarski poseg že škodljivo vmešavanje. Cilj družbe je služiti. Država mora spoštovati gospodarsko dejavnost zasebni-

kov.« Kar zmorejo posameznik... manjše družbe in nižje organizacije... je nepravilno in moti pravi red, če se tisto izroča večji družbi...« Tako je Pij XI. negativno opisal državno funkcijo. Ko zasebniki ne bodo več mogli proizvajati, investirati ipd., kot bi bilo želeli ali pa ne v zahtevanem obsegu in ne tako dobro kot država, tedaj naj stori to država. Če privatne elektrarne niso sposobne poslati električno silo do zadnje vasi, bi bila nacionalizacija električne energije dobra teoretična rešitev. Širša družba je torej pomožna sila, njeno svojsko opravilo je nuditi oporo in sodelovanje prebivavstvu, ko sta mu potrebni. To je, kot pravimo latinsko, subsidiarna funkcija države. Janez XXIII. je opisal pomožno opravilo države z druge strani kot Pij XI.: »Poseg države obstoji in tem, da podpira, daje spodbude, urejuje, nadomešča in dopolnjuje...« gospodarsko dejavnost posameznikov. Država razprede železniško mrežo, gradi šole in higienske naprave, vzdržuje pošto itd. — torej stvari, ki jih posamezniki ne morejo uspešno voditi v državnem območju.

Splošna naloga družbene oblasti je skrb za javno blagostanje. Dolžna je ustvarjati množestvilne pogoje življenja v družbi, tako da se bo v njej posameznik mogel razvijati v popolnejšega človeka, bolj in bolj neodvisnega od slučajnosti dogajanj in da ne bo oviran, ko bo uveljavljal svoje osnovne pravice in zadoščeval odgovarjajočim dolžnostim.

Papež v okrožnici večkrat s prstom pokaže, kje naj danes država doprinese svoj delež.

Imena mi najslajša so

Imena mi najslajša so:

Jezus, Marija, Jožef.

K vam moje želje vse gredo,

Jezus, Marija, Jožef.

S pobožnim srcem izgovorim:

Jezus, Marija, Jožef.

K vam v stiski svoji pribežim,

Jezus, Marija, Jožef.

Skušnjave mi odganjajte,

Jezus, Marija, Jožef!

Težave mi olajšajte,

Jezus, Marija, Jožef!

Ko vse bo zapustilo me,

Jezus, Marija, Jožef,

me v svojo družbo sprejmite,

Jezus, Marija, Jožef!

Ta naj nudi pomoč v strokovno izobrazbo obrtnikov, naj jih »spodbuja«, da se združijo v poklicne organizacije, naj materialno pomaga obrtnim podjetjem in zadrugam, naj skrbi za gospodarsko ravnotežje med različnimi deli države, naj bedi nad velikimi podjetji in trusti, da ne ukrenejo kaj proti javni blaginji (če n. pr. podraže jeklo, zavalové cene na prav vseh tržiščih!), in podobni primeri.

Poseg države v gospodarstvo je dejansko nenadomestljiv in je dandanes mnogo »širši kot nekdanj«. Še pred 25 leti je gospodarjenje pomenilo nekako hazardno igro. Kdo je mogel obvladati gospodarske krize med obema svetovnima vojnama? Sedaj mnogo bolj poznamo zakone gospodarskega mehanizma. Razloženi so procesi inflacije, potem tvori nevarnih nihanj v investicijah, v potrošnji in v gospodarskih konjunkturah nasploh. Danes zamore država dokaj uspešno preprečevati nezaposlenost. Na drugi strani je pa popolnejša tehnika povečala zmogljivost proizvodnih enot in je zato monopol občutno favoriziran. Ker je to tako, je zaželen prisotnost države v gospodarstvu, da le ne veže »zdrave iniciative posameznikov«.

Dejanski položaj nam kaže mnogokje, da država pušča zasebnikom vso skrb za ekonomijo. Papež potoži: »Kjer pa država ne vrši svoje gospodarsko-politične naloge . . . , zavlada kmalu nepopravljiva zmeda . . . in gospodarsko močni izrabljajo bedo drugih . . . « Hotel je reči, da tam ni zadosti šol, da primanjkuje družinskih stanovanj, da je ljudska kultura zanemarjena, da so javne služnosti zastarele, da znanstveno raziskovanje ni smotno itd. . . Marsikatera napredna zapadna dežela trpi na teh pomanjkljivostih. Potem omenja dežele, kjer je zasebna iniciativa zadušena. »Tam vlada politična tiranija . . . v gospodarstvu nastane velik zastoj in zato primanjkuje nešteto porabnih dobrin in raznih storitev . . . « Po 45 letih opazujemo v Sovjetski zvezi visok napredek v industriji proizvodnih sredstev (jeklo, stroji) in orožja, na drugi strani pa zastoj oziroma revno posnemanje zapada v proizvodnji potrošnih dobrin (kuhinjska oprema, avtomobili, televizijski in radijski aparati), če ne celo pomanjkanje še bolj osnovnih stvari.

Zaključimo z okrožnico: »... zgodovinski razvoj vedno jasneje kaže, da urejeno in uspešno sožitje ljudi sploh ni mogoče, ako v gospodarstvu ne sodelujejo skupno zasebniki in javna oblast.« mb.

Amen

**Kadar sonce sije,
ko dehte poljane,
ko blestijo logi,
njive obsejane,
kar veselo reci: »Amen«!**

**Ko postane vroče,
znoj namoči čelo;
ko s težavo svoje
nadaljuješ delo,
kar pogumno vzklikni: »Amen«!**

**Kadar vihra vstane,
bliski te slepijo,
strah, nemir in groza
dušo ti morijo,
ne obupaj, moli: »Amen«!**

**Ko telo nekoč bo
duša zapustila,
v zadnjih, težkih hipih
milosti prosila,
Bog jo dvigne, reče: »Amen«.**

R., Francija

štev. 3. poroča, da so med tretjim zasедanjem koncila poslali vsem navzočim škofom, kardinalom ter patriarhom kratek Slomškov življenjepis s Slomškovo sliko. V priloženem pismu so omenili, da je Slomšek veliko delal za zedinjenje kristjanov in da je že zaradi tega danes proglasitev Slomška za blažene-ga aktualna.

Dalje poroča list, da je vsako zadnjo soboto v mesecu ob tričetrt na sedem zvečer (18,45) na kratkih valovih 48,47 in 41,38 ter na srednjem valu 196 m slovenska oddaja radia Vatikan posvečena Slomšku.

List objavlja tudi seznam darovavcev v Slomškov sklad. Lepo število rojakov je že podprlo napore za prištetje k blaženim in svetnikom škofa Slomška s svojim darom.

**Bolj se gledaš, bolj se vidiš.
Bolj se vidiš, bolj se poznaš.
Bolj se poznaš, manj se ceniš.
Manj se ceniš, bolj boš moder.**

Koledarček Družbe sv. Mohorja 1861.

Slabi živci ali manija?

Srečala sva se z znancem, ki me je trdo prijel: »Kaj pišeš o živcih! Veš, moja žena je huda nate in name, češ da sem ti jaz povedal, kakšna je. Tisto, da si naju obiskal, si kar pritaknil zraven, da bi se skrila. Je kar jasno, da govoriš o njej, tako trdi. Zato je bolje, da ne pišeš več o tem, in seveda, da se nič več ne prikažeš k nam.«

Hitel sem mu zagotavljati, da nimam časa, da bi se oglasil; glede pisanja ne zavisim od mene, ampak od urednika in čitateljev; povedal sem nadalje, da gotovo nisem mislil na njegovo boljšo polovico. Če se kje omenja kakšna oseba v pripovedni obliki, je le za boljše in jasnejše razumevanje, za ilustracijo, bi rekli s tujo besedo. Rad priznam, da je mogoče dobiti vtis, kot da je govor o določeni osebi, kadar se primer stavi za neko bolezen. Kot poznamo devetindevetdeset vrst jetike, ki imajo vse skupno obolenje pljuč, tako je tudi vrsta živčnih bolezni, ki so si med seboj podobne.

Da bi še bolj pojasnil znancu, sem mu začel razlagati, da je v osnovi vseh teh bolezni neka zaskrbljenost in strah, ki presega narodne meje. Vsi dobro vemo, da od časa do časa pridejo skrbi in tudi strah. Tako se mati boji za otroka, ako se pojavi v kraju nalezljiva otroška bolezen; dijak se boji izpita; vojak v boju za življenje. So pa ljudje, ki so vedno zaskrbljeni, ki vedno živijo v nekem strahu, včasih imajo za to razlog, včasih pa spet brez razloga. Ako je strah brez pravega razloga, lahko povzroči v človeku nenormalno stanje. Tako je lahko **strah začetek in osnova živčnih** in duševnih bolezni. Saj razumemo nesrečno stanje take osebe, čeprav ne moremo doumeti, zakaj je strah tako traven in močan. Zato smo nepotrpežljivi s takimi bolniki. Kadar postane ta strah že bolezen, potem je treba o tem tudi govoriti in ravnati kot ob bolezni. Odkod pride, pravzaprav ne vemo. Nevarnost, ki se je boji tak človek, je lahko zunanja, največkrat pa izvira iz človekove notranjosti. Pravijo, da ima strah velike oči.

Tako stanje prevelike zaskrbljenosti in strahu more povzročiti tudi razne motnje: »Bolnik« toži, da ni nekaj z njegovim srcem v redu, da prehitro in premočno bije, da ne

more pravilno dihati, ker je nekaj napačnega z njegovimi pljuči, morda je tudi tu vzrok srce! Opazi, da se preveč znoji, da se mu roke in kolena tresejo, da nima teka in ima s prebavo velike težave; vsako delo ga neizmerno utruja, ne more se odpočiti. Da bi živce pomiril, se vda prekomernemu kajenju ali pijanju. Trpi na glavobolu, ki je posebnega značaja, in spati ne more. Je brez volje za življenje in vedno v nekem stanju prenapetosti.

Na nesrečo se lahko zgodi, da ti znaki morejo dati bolniku misel, češ da ga uničuje kakšna telesna bolezen, da so bolečine v želodcu povzročene po čiru ali raku, pljuča pa razjeda sarkom. Zgodi se, da človek postane na pol invalid za vse življenje, dasi je v osnovi le strah oziroma prevelika zaskrbljenost, ki je duševnega značaja.

Ne smemo pa takega živčnega stanja zamenjavati z duševno boleznijo, pri kateri je temelj tudi strah. »Bolnik« sliši razne glasove, prisluškuje, češ da vsi o njem govorijo, iz radijskega aparata se sliši o njem in na televiziji je njegova podoba, časopisi pišejo o njem. Povsod ga preganjajo, svetu pripovedujejo o njegovih »zločinih«, ki jih nikdar ni storil. Tu moremo govoriti o resni duševni bolezni, ki jo navadno imenujejo **zasledovalno manijo**. Človek živi v neprestanem strahu, da ga nekdo na ta ali oni način zasleduje ter mu streže po življenju. Boji se jedi, češ da so mu jo zastrupili. Beži iz kraja v kraj, išče zaščito in pomoči povsod, kjer je upa najti. Marsikdo je že prebil dolge ure s takim bolnikom, na koncu pa spoznal, da z razgovorom in nasveti ni dosegel ničesar, kajti bolnik začne spet od kraja kot v nekem začaranem krogu, iz katerega ne najde izhoda.

Znanec, s katerim sem govoril, mi je dopovedoval, da njegova žena ni taka, vendar pa da je zelo občutljiva. Pozna pa soseda, ki je prav tak, kot sem ga sedaj opisal. Vsi se celo boje, da si bo vzel življenje, saj je že večkrat pripovedoval o tem in baje celo poskusil, vendar so ga še ob pravem času rešili. Kaj naj stori? Ali naj mu pove, da je bolan, da je resno bolan?

Znacu sem povedal, da je s tem načel novo vprašanje, čeprav še prvega nisva končala. Ker pa mi je povedal določen primer, sem mu takoj svetoval, naj soseda čimprej spravi k zdravniku, ki ga bo napotil v bolnišnico. Stanje takega bolnika je vedno slabše in ni druge pomoči, čeprav bi se sam ali njegovi še tako bali poti v inštitut. Tam bo

imel primerno oskrbo in tudi zdravila. Večina teh bolnikov se more namreč vsaj toliko pozdraviti, da živi spet normalno življenje.

Vedeti pa moramo, da je večina takih bolnikov zelo »trmastih«. Če mu poveste, da je resno bolan, boste v najboljšem slučaju v zahvalo dobili ploho ostrih besed, češ da ga nočete razumeti in mu nočete pomagati, ker nočete videti, kje so vzroki njegovega strahu. Toda nikdar ne poslušajmo, kaj tak človek govori, ampak kako govori. Tako tudi zdravniki store. Nas bo to rešilo marsikatero nevspečnosti, ki bi jo drugače težko prenesli, češ hotel sem mu dobro, pa me je še z gnojnico za to polil. Dasi je zakonodaja v raznih deželah različna, vendar more povsod zdravnik takega bolnika poslati v bolnišnico, ako je sebi ali drugim nevaren.

Mi mu moremo pomagati z razumevanjem, potrpežljivostjo in s skrbjo zanj.

Tako tokrat lahko dopolnimo nauk od zadnjič. Za človeka velja: Pomagaj si sam... Ko si sam ne more, naj to store drugi po evangeljskih besedah: »Ljubi svojega bližnjega kot sam sebe«...

-nk

Nisem več otrok . . .

V dobi dozorevanja mlad človek doživlja zavestno svoj »jaz«, rad bi se uveljavil, postal resen, velik in odrasel. Brani se, da bi se z njim postopalo kot z majhnim otrokom in presoja svoje starše od daleč. Sedemletni otrok še reče: »Moj oče ve vse.« Desetletni že malo bolj kritično: »Oče veliko ve!« Petnajstletni fant pa že z neko samozavestjo pove: »Jaz vem prav toliko kot moj oče!«

Mlad fant se naenkrat postavi po robu običajnim izrazom materine ljubezni. Nežnosti, posebej še v javnosti, so mu zoprne. Neki časnikar je vprašal petnajstletnega fanta, ki je bil na morju s svojimi tovariši v smrtni nevarnosti, pa se je vendar rešil, katero je bilo njegovo najstrašnejše doživetje. Iskreno je odgovoril: »Ko me je mati pred vsemi tovariši poljubila.« Samo tega ne, da se z njim postopa kot z majhnim otrokom! Neprestano opozarjanje, naj pazi na svoje zdravje, naj se toplo obleče, ga sili v kljubovalnost.

Deklica je v duševnem in telesnem razvoju pred dečkom. Toda medtem ko jo smatrajo

drugi ljudje za odraslo, jo imajo doma še vedno za otroka. To je vzrok, da se deklice pred materjo zapre vase. Lisbeth Burger sporoča po svoji hčerki njeni materi, ki se je potožila zaradi hčerkinе zaprtosti: »Mati, ta molčečnost prihaja od tod, ker smo v vaših očeh predolgo majhne, neumne punčke. Ko smo me duševno že mlade žene, gledate v nas še zmeraj otroke. Kar razumeti ne morete, da smo postale ljudje, ki samostojno mislijo in presojujejo, ljudje z lastnimi interesi in nazori.«

Biti samostojen in odrasel, to je popolnoma zdrava in opravičena želja. To je lahko celo vzgojni pripomoček. Otrok se mora polagoma oddaljiti od svojih staršev in stopiti na lastne noge. Ni dvoma, da je to za mater zelo hud udarec. Spoznanje, da njen otrok polagoma odrasča, je za vsako mater bridko. V materino naravo je vsajeno, da razvaja. Tako je nevarnost, da s sinom, posebno, če je mlajši ali edinček, predolgo postopa kot z majhnim fantkom in ne opazi, da je iz Janezka postal Janez. Ne omagati v ljubezni, temveč spremeniti obliko ljubezni.

Starši morajo iti vštric z razvojem otroka, s fantom ne smejo ravnati kot z otrokom in z mladim možem ne kot s fantom. Seveda se mora mladostnik ustrezno vesti; če tega ne dela, mu ob kaki priliki mirno recite: »Kakor hitro se boš vedel kot mlad mož, bom s teboj postopal kot z možem!«

Doraščajoči tudi v verskih rečeh ne žele, da se z njimi postopa kot z otroki. Neprestano opominjevanje k molitvi, sprejemanju zakramentov jih bo prej odbilo kot pa pritegnilo. Pri teh, ki dozorevajo, moramo znati potrpeti — in jih znati razumeti.

P. Kl. Pereira

»Človek je nestalen. Tako težko spozna resnico; tako težko mu je biti dober. Lažje je sovražiti kot ljubiti...«

Zato bi radi dali svetu na razpolago neizčrpno in vedno pomembno bogastvo božjega in človečanskega nauka ter moralne sile, ki je v katolicizmu. To bo podprlo ljudi dobre volje, da bodo lahko več storili za javno blaginjo, da bo na svetu več miru in med ljudmi več bratstva.«

Pavel VI. v božični poslanici 1964

O pravi prehrani bolnika

Dandanes ve vsaka gospodinja, da vsebujejo živila za ohranitev zdravja, za pravilen razvoj telesa, pa tudi za zdravljenje bolezni zelo važne sestavine. Te moramo pri kuhanju ohraniti in jih redno in v zadostni količini nuditi družinskim članom.

Vemo, da so v naših živilih beljakovine (v mesu, jajcih, mleku in mlečnih izdelkih), toščice in ogljikovi hidrati (t. j. sladkor in škrob, ki ga vsebujejo testenine, riž, krompir, ovseni kosmiči itd.). Zelo važni so tudi vitamini. Brez njih si pravilne prehrane sploh ne moremo zamisliti.

Jedi, ki so zdravemu človeku potrebne in koristne, pa ne moremo vselej ponuditi tudi bolniku. Običajno se mora ta držati predpisane diete. Pri lažjih obolenjih pa zdravnikane kličemo. Gospodinja mora sama preudariti, s čim bo bolniku postregla, da bo zdrav.

Zlasti važna je pravilna prehrana pri obolenju črevesja in pri žledčnih težavah. Prvi dan naj se bolnik strogo posti. Za utešitev žeje naj dobi močan ruski čaj, ki ga prav malo ali pa sploh ne sladimo. Sledi en ali dva dni trajajoča stroga dieta. Razen ruskega čaja sme bolnik uživati rižev sluz, sluz iz ovsenih kosmičev in zelo malo zabeljeno prežganko. Ko se bolniku stanje izboljša, lahko poleg že omenjenih jedi dobi prepečenec, preproste kekse, riž, zdrob in lahke testenine. Postopoma mu v naslednjih dneh postrežemo z mehko kuhanim jajcem ali z jajcem v nemastni juhi; majhne množine pretlačene zelenjave, krompirjev piré, mehko kuhano meso in majhne količine mleka so tudi dovoljene. Surovemu

sadju in večjim množinam zelenjave pa se mora bolnik še dalj časa izogibati.

Pa tudi pri vročinskih boleznih, ki sicer ne zahtevajo posebne diete, moramo paziti, kaj ponudimo bolniku. Njegov tek je zelo slab, muči ga huda žeja. Pije naj sadne sokove in razne čaje; pa tudi redka in tekoča hrana mu bo olajšala žejo. V boju z boleznijo potrebuje bolnik velike množine energije, ki mu jih nadoknadimo z izdatno, a lahko prebavljivo hrano. Obroki naj bodo majhni in pogosti, pestri, okusno pripravljene in lepo servirani. S takimi »zvijačami« skušamo prevariti bolnikov slab tek.

Razen pikantnih so dovoljene vse kuhinjske začimbe in dišave. Soliti pa moramo počilo. Bolniku so predvsem potrebne beljakovine. Uživa naj torej obilo mleka, mlečnih izdelkov in mlečnih sladici. Ker je mnogokrat žejen, se ne bo branil kislega mleka in jogurta. Tudi jajčne jedi so dovoljene, od mesa pa je najprimernejša perutnina in telečje meso. Ogljikove hidrate nudimo z belimi testeninami, riževimi jedmi in lahkimi močnatimi sladici. Kruh naj uživa le bel, vendar ne sme biti svež. Sladkana jedila bolniku običajno ne prijajo, ker ima občutek, da mu večajo žejo. Zato raje malo sladkajmo! Belimo zmerno in uporabljamo le lahko prebavljive toščice, n. pr. maslo in olje. Dovoljena in priporočljiva je smetana v vsaki obliki.

Prava kava ni prepovedana. Alkohol popolnoma izključimo. Nikakor pa ne pozabimo vitaminov! Ponudimo bolniku obilo svežega in dobro zrelega sadja, pa tudi kompoti in vloženo sadje bodo poskrbeli za pestrejši jedilnik.

Gospa Majda

Ali bo leta 2000 na svetu lakota?

Demografe imenujemo ljudi, ki proučujejo rast prebivalstva na zemlji in s tem nastajajoče probleme. Ti so mnenja, da je bilo leta 7000 pred Kristusom na zemlji okrog 10 milijonov ljudi, leta 4500 pred Kristusom 20 milijonov, leta 2500 pr. Kr. 40 milijonov, leta 1000 pr. Kr. 80 milijonov in ob Kristusovem času okrog 160 milijonov. Iz te statistike razberemo, da je prebivalstvo zemlje potrebovalo za svojo prvo podvojitve od 10 na 20 milijonov celih 2500 let, za drugo podvojitve 2000 let, za tretjo podvojitve od 40 na 80 milijonov 1500 let in za četrto podvojitve od 80 na 160 milijonov 1000 let.

V 40 letih — še enkrat več ljudi

Po Kristusu raste število prebivalstva na zemlji še mnogo hitreje. Tako je bilo leta 900 po Kr. na zemlji že 320 milijonov ljudi, leta 1700 po Kr. 600 milijonov, leta 1850 1,1 milijarde in leta 1950 2,5 milijarde. Danes živi na zemlji že nad 3 milijarde ljudi. Ob koncu tega tisočletja bo zemlja šela že 6 milijard človeških bitij, če bo prebivalstvo tako hitro rastlo, kot raste v zadnjih letih. Za podvojitve prebivalstva na zemlji je sedaj potrebno torej samo še 40 let.

Vsak dan je na svetu 150 tisoč ljudi več, torej za

eno Ljubljano; vsako leto pa 52 milijonov več, torej za eno Italijo. Največji odstotek rojstev ima Afrika s 46 novorojenčki na 1000 prebivavcev letno. Seveda pa ima Afrika tudi največji odstotek umrljivosti, namreč 23 na 1000, tako da je letni prirastek afriškega prebivavstva isti kot azijskega, namreč, 2,3 odstotka.

Hiter porast prebivalstva na svetu pa ni pripisovati samo človeški rodovitnosti, ampak tudi medicini, ki je omogočila ljudem daljše življenje. Pred 2500 leti je bila povprečna starost človeka 22 let, pred 500 leti 35 let, pred 100 leti 41 let, danes pa v razvitih deželah že 70 let. Tako na svetu ni le vedno več otrok, ampak tudi vedno več starih ljudi.

Koliko ljudi lahko hrani zemlja?

Koliko ljudi bi zemlja lahko prehranjevala, o tem so demografi različnega mnenja. Neki dopisnikar revije „Die Rheinpfalz“ trdi, da zemlja ne more preživljati več kot 10 do 15 milijard ljudi in da „to že predpostavlja, da bo tedaj vsak rodoviten košček zemlje tako skrbno obdelan, kot ga danes obdeluje holandski kmet. Ta eksplozivna pomnožitev prebivavstva na svetu bo prinesla s seboj, da se bodo že naši otroci pobijali za prgišče alg ali pa bodo od lakote umirali,“ zaključuje ta dopisnikar.

Neki znanstvenik je pred dobrim letom pri zborovanju Nobelovih nagrajencev trdil, da zemlja že pri današnjem stanju kemije in tehnike lahko preživlja do 60 milijard ljudi. Navzoči mu niso opirali.

Brezdvomno se bo prebivavstvo na zemlji v prihodnjih desetletjih ogromno pomnožilo, če bo ostalo pri današnji rasti. S tem nastajajo vprašanja prehrane in oskrbe teh ljudi, s katerimi se peča UNO, pa tudi privatni znanstveniki in demografi. Rešitev teh vprašanj je prav gotovo problematična. Nas zanimajo nekateri odgovori in kažipotni ljudi, ki se s tovrstnimi vprašanji še posebej pečajo.

Pesimisti ne vedo izhoda

Zdravnik Braum William je leta 1963 v reviji „Neue Welt am Sonnabend“ zapisal k zgornjemu vprašanju: „Svetu grozi mnogo večja nevarnost, kot je atomska bomba. Ta nevarnost obstoji v hitrem širjenju prebivavstva na zemlji. Kaj naj storimo? Bo prostovoljna regulacija rojstev preprečila to katastrofo? Današnji svet je iznašel sredstvo za kontrolo rojstev, ki je popolnoma neškodljivo.“

Kot zdravnik Braum, tudi demograf Löbsack Theo črno gleda v bodočnost. Takole je zapisal v svoji razpravi pod naslovom: „Nur noch Wunsch-kinder“, ki jo je priobčil leta 1963: „Že sedaj ima na svetu dve tretjini ljudi vedno ali od časa do časa premalo hrane. Več kot polovica jih je kro-

nično nezadostno hranjenih, revno oblečenih, premalo izobraženih in slabo nastanjenih... Zemljo, vodo, ogenj in vetrove si je človek podvrigel, z atomsko silo lahko uniči kontinente in kot pilot obkroža zemeljsko oblo. Elektronski možgani mislijo namesto človeka in človek pošilja rakete na druge svetove, s tabletami urejuje svoja razpoloženja in jemlje smrti večkrat odločitev, kdaj sme seči po življenju. Naj ostane le področje spolnosti nekontrolirano? V tem važnem vprašanju, koliko otrok naj ima, naj bi se človek ne smel posluževati zdravniških iznajdb...?“

Za stanje v Aziji vidi demograf Karl Kern še posebno težko bodočnost. Takole je zapisal v „Die Rheinpfalz“: „Ker je Azija mnogo gosteje naseljena kot druge celine, ima pa manj virov za prehrano, je prišla raziskovalna komisija pri UNO do zaključka: Vsak otrok, ki se danes v Aziji rodi, bo leta 2000 lačen ali pa bo celo od lakote umrl.“

Idealisti vidijo problem sončnejše

Seveda ne bodo dali vsi demografi zgoraj omenjenim osebam prav. Tomaž Regau je v časopisu „Die Welt“ zavrgel to ozornost v bodočnost in zapisal: „Pesimisti, ki oznanjajo splošno lakoto na svetu v bližnji bodočnosti, ne upoštevajo, da so velike površine rodovitne zemlje še preslabo obdelane, da se zaradi posekov in pomanjkanja vode velike površine spreminjajo v stepe, da so druge zopet iz strateških razlogov zapuščene ali pa posejane s produkti, ki služijo luksuzu, namesto da bi jih posejali z onimi, ki so potrebni za prehrano. Pozabljajo tudi na neizčrpna darila morja za pridobivanje beljakovin kot so: ribe, alge in druge morske rastline, ki so do danes še zelo malo izrabljene. Prav tako tudi pozabljajo, da danes podmorske farme, katere bodo orali potapljači z novimi morskimi traktorji, niso več le utopija.“

Pater dr. David Jakob, član jezuitskega reda, je v razpravi „Socialni vidiki k vprašanju omejitve rojstev“ zavrnil trditve Angleža Malthusa, ki je že pred 150 leti pesimistično gledal na razvoj Anglije, češ da se bo prebivavstvo Anglije preveč pomnožilo in zaradi tega v bližnji bodočnosti strdalo. Pater David se pri tem sklicuje na ugotovitve profesorja univerze v Kielu, doktorja Baadeja, in pravi: „Obdobje 150 let, ki je od Malthusa poteklo, jasno dokazuje, da je bila Malthusova prognoza popolnoma napačna. Ob njegovem času je štela Anglija 8,9 milijonov prebivavcev z letnim prirastkom 130.000 oseb. Sto let pozneje, leta 1903, je Anglija štela 33,9 milijonov prebivavcev z letnim prirastkom 350.000 oseb. Prostora je bilo še za vse dovolj in ljudje so mnogo boljše živeli kot v času Malthusa. Leta 1903 je imel namreč vsak Anglež na razpolago štirikrat več sladkorja, trikrat več masti in

dvakrat več mesa kot sto let poprej. Napredek je veljal predvsem delavskemu stanu."

Po zgoraj omenjenem zgledu rastejo s številom prebivalstva tudi gospodarske možnosti. To velja tudi za položaj v Zapadni Nemčiji po zadnji vojni. Ta država je po vojni sprejela okrog 11 milijonov beguncev iz vzhoda, a ji je prav ta delovna moč pripomogla h gospodarskemu čudežu. Vprašanje je seveda, v koliko moremo zgled Anglije in Nemčije prenesti tudi na druge dele sveta. Prebivalstvo samo gotovo ne stopnjuje življenjske ravni. Delovne moči morajo biti tudi primerno izučene in voljne dela.

V čem je pravzaprav prenaseljenost?

Z vprašanjem prenaseljenosti se je pečala tudi Gabriela Wülker in v razpravi „Vprašanje prebivalstva držav v razvoju“ zapisala takole: „Prenaseljenost ni absolutni, ampak relativni pojem. Važno je spoznati, da je prenaseljenost danes le funkcija premalo uporabljenega kapitala, premajhne izrabe naravnih pogojev ter prešibkega razvoja razumskih in fizičnih moči človeka.“ Z njo se strinja Pavel Werner, ko pravi: „Prenaseljenost ni nič drugega kot motnja ravnotežja med gosto naseljenostjo na enem kraju in razpoložljivimi eksistenčnimi sredstvi istega kraja.

Tovrstne motnje so v današnjem svetu in znanstveniki govorijo o njih kot o prenaseljenosti pod gospodarskimi vidiki.“ Nadalje pravi, da se ta problem ne da rešiti z izoliranimi, posameznimi posegi, ampak samo s spremembo celotnih socialno-ekonomskih činiteljev. Po njegovi zamisli kontrola rojstev sama ne bo rešila problema prenaselitve in sicer zato ne, ker pomeni to le izoliran poseg in je brez vpliva na celoten problem.

Da je prenaseljenost le relativen pojem, je lahko umljivo. Nemčija s 222 prebivalci na km², Belgija s 303, Anglija s 309 in Holandija s 329 prebivalci na km² še niso prenaseljene države, ker imajo v teh državah vsi prebivalci dovolj življenjskih potrebščin. Lahko pa je za drugo deželo 50 prebivalcev na km² že prenaseljenost, če nimajo vsi dovolj kruha.

Narod brez otrok bo brez kruha

Skrb, da v bodočnosti ne bo dovolj kruha, ne velja le za primer, če bi se prebivalstvo sveta preveč pomnožilo, ampak tudi tedaj, če bo na svetu premalo otrok. Po mnenju p. Alojza Jägerja bi morala imeti vsaka družina najmanj tri otroke, da bi narod ohranil svojo številčno moč. Sistem dveh otrok v družini vodi narod k izumiranju. Nekaj otrok namreč umrje, kakih 10 odstotkov ljudi se ne poroči. To pa bi pripeljalo narod, kjer bi vladal sistem dveh otrok v družini, do izumiranja.

Znanstveniki ugotavljajo, da bodo ljudje leta

2000 dosegli povprečno starost 80 let. To pomeni, da bo tedaj na svetu veliko starih in delanezmoglih ljudi. Za te bo treba skrbeti. Če otrok ne bo, tudi delovne moči ne bo in tako tudi ne kruha ne rent. Napredek v tehniki ne bo mogel pogrešati človeške delovne sile.

Predvidevajo, da bo v Zapadni Nemčiji do leta 1975 prebivalstvo naraslo za 5 odstotkov. Do tedaj se bo skupina mladostnikov pod 15 letom dvignila za 11 odstotkov, skupina starih ljudi nad 65 leti pa za 32 odstotkov. Delazmožnih ljudi — aktivnih državljanov — pa bo do leta 1975 celo za 1 odst. padlo. Te številke seveda veljajo le, če bo šel razvoj prebivalstva v današnji hitrosti naprej. Vse to pa pomeni, da bo čez 15 let manjše število zaposlenih, kot jih je danes, moralo povišati socialni fond za rente in oskrbo starih ljudi za 40 odst. Iz tega je jasno razvidno, da bo narod brez otrok morda še prej brez kruha kot narod s številnimi otroki.

Za zaključek moremo ugotoviti: Prebivalstvo sveta se bo v prihodnjih desetletjih ogromno pomnožilo. Vsi ti bodo potrebovali prostora, kruha, obleke, stanovanja. Napredek tehnike in kemije bo odkril in pospešil še mnoga pota za pridobitev življenjskih potrebščin. Zaupamo pa lahko tudi v božjo Previdnost. Bog človeka ne bo zapustil, če bo človek v življenju iskal Boga kot prvo življenjsko vrednoto.

Vprašanja, če bodo ljudje na svetu leta 2000 trpeli lakoto ali pa živeli v izobilju, nam ni mogoče rešiti, ker v bodočnost ne vidimo in ne vemo, kaj se do tedaj vse še lahko zgodi.

Rojstna hiša našega slavnega pesnika dr. Franceta Prešerna v Vrbi na Gorenjskem, katerega obletnico rojstva slavimo 8. februarja (*1800).

srce zmaguje

naš roman

Ena in ena je tri

Bliža se oktober. Stric pride na obisk.

»In kako je kaj pri vas?« vpraša Jodo.

Greeta sedi bleda v svojem naslanjaču. Jon ne ve dosti povedati. Nekaj tednov sem je njeno stanje obupno. Nobena jed ne ostane v njej. Neverjetno, od česa še živi. Jon se čuti krivega pred svojo ženo.

Stric kmalu ve, koliko je ura. »Kdaj bo?« vpraša in si zapali cigaro.

»Čez... saj, kdaj bo?« Jon rajši umolkne. Kako naj si človek take reči natanko zapomni?

»V treh mesecih,« pravi Greeta.

»Ah, no, hvala Bogu,« kima Jodo. »Če je taka reč mimo, potem je veselje, kaj?«

Jon se razhudi. Kaj pa razume takle samec o tej tiskici?

»Fant,« pravi stric, »tvoja žena zna bolje računati kakor ti. Sicer se pa zdi, da je v pisarni vse v redu. Ravnatelj je zadovoljen.«

»Tem bolje,« pravi Greeta.

»Saj,« godrnja Jon, »človek se vsemu privadi. Nikoli bi si ne bil mislil, da bom lahko postal knjigovodja.«

»Imel si zmeraj previsoke zahteve, fant!« Stric strka pepel svoje cigare v zaboj za premog. »Saj, saj, to že poznam. Imeti cel kup otrok in stradati.« Še sreča, da je stric tizen!

»Ali bi ga šilce?« vpraša Jon. Obhaja ga poželenje, da bi treščil strica po stopnicah, toda stric se je izkašljaj; zdaj mora h kvartanju v »Bienvenuju« na Glavnem trgu.

»Torej...« Jodo vstane, stolče z robcem prah s svojih dokolen in vzdihne od napora.

»Pa še enkrat hvala,« pravi Greeta, »za vse, kar si za Jona...«

»Da, da, prišla sva pod streho,« se reži Jon. »Stric bo zato poplačan.«

»Ni treba, otroka!« Jodo si povezne klubuk na glavo. »Jaz imam zase zadosti.«

»Hvala Bogu,« kima Jon. In ko stric izgine: »Dobro, da sva se ga znebila, punica. A takle postopač bi moral dobiti hudo babnico in dvanajst otrok v hišo.«

»Ah, vsakdo zase,« meni Greeta. »In Bog za vse!«

Če v trgovini ravno nikogar ni, pride spod-

nja gospa gor, da pomaga v gospodinjstvu, kadar ni Jona doma. Sama je tudi imela otroke, pa so vsi poročeni. Njen mož se je lani ponesrečil pri neki nezgodi v ladjedelnici. Poklicali so jo k njemu v Bolnišnico sv. Alojzija in ga je našla mrtvega. Odtlej se ji je bolezen v jetrih poslabšala. Od žalosti kajpak. Ti moj Bog, človek res nekaj prenese, toda njej ni sile, ko ima špecerijo in oddaja prvo nadstropje.

Jon je zadnje mesece pogumno garal. Paroplovno družbo mrzi iz vsega srca, toda zaradi ženke doma in v pričakovanju velikega dogodka v lastnem gnezdecu čuti, kako mu raste čut odgovornosti. Prav tako je, ko da raste šele zdaj v pravega moža, Greeta pa da šele zdaj postaja prava žena. To je spet ena izmed tistih lepih življenjskih ugank, ki se človek ob njih zgrozi in mu vlijejo hkrati poguma v srce.

Tovariši so prijazni fantje, nekoliko boječi od strahu. »Kako da od strahu?« vpraša Jon nekoč Lundersa.

»Od koga dobivaš svoje ficke?« mu odvrne Lunders.

»Ta bi bila lepa,« pravi Jon, »za to vendar delam. Kar se pa mojega prepričanja tiče...«

»To le lepo spravi v žep, fant!« Lunders se sočutno smehlja.

»Za sto predstojnikov ne!«

»Jaz to poznam,« pravi Lunders, »sem vse to okusil. Sem dosti glasneje vpil kakor ti, dokler nisem obsedel brez kruha. In sem bil vesel, človek božji, da sem se lepo solidno vštulil semkaj, ker sem zbežal dobro priporočilo. Da bi le ne brskali po moji preteklosti, sicer frčim na cesto.«

»Zakaj pa?«

»Zakaj? Ta večni zakaj! Mi sedimo tukaj pri rodoljubih, človek božji, pri krščanskih ljudeh.«

»No,« pravi Jon, »saj prav zato...«

»Kakopak!« Lunders se zvija od smeha. »Ali misliš, da s svojimi parniki vero podpirajo? To bi bil napak naložen kapital.«

Abraham a Santa Clara (samostansko ime meniha Ulrika Megerle) se je rodil na Švabskem l. 1642 in umrl leta 1709. Na dunajskem dvoru je bil 40 let pridigar in znan po svoji ostri šali. Na dan sv. Magdalene je nekoč posebno bičal vse grešne Magdalene ter grozil, da vrže brevir (duhovnikova molitvena knjiga) v največjo grešnico. Zamahnil je z roko in glej — vse ženske so se pripognile.

»Strela vendar, Lunders, saj vendar stopajo za procesijo s svečo v rokah?«

»Kakopak!« pravi Lunders in od smeha mu kapljajo solze izza naočnikov. »Celo poslovne zveze imajo z ljubim Bogom: Je vous aimeraï très frot, zelo te imam rad, enkrat na leto, ostalo je kupčija.«

»Sodrga,« godrnja Jon.

»Samo tiho bodi,« svari Lunders, »potem si utegneš utreti pot.«

*

Tedni minevajo. Greta manj toži o slabostih.

»Najhujše je mimo,« pravi debeluša, toda ve, da najhujše šele pride. In nekega jutra Greta ne vstane; ne more. Večkrat je tisto skrivnostno v njej zares oživilo.

»Le pojdi in miren bodi!« pravi Greta.

»Bo že minilo.«

Toda na mah komaj zadrži vzkrik in zastrmi v Jona z velikimi očmi, ki je v njih polno groze.

»Kaj pa je? Greetje? Kakšen nepridiprav, kaj? Počakaj, da pride na svet, potem mu jih naložim po notah!«

Jon jo poskuša razvedriti. Greeti se spet spreleti. Pove še brez zveze to in ono o juhi, zelenu in košarici za dete — pa zaspî. Jon gre po prstih dol in govori z Neto.

»Bom že jaz pazila nanjo, mladi mož, le pojdite na delo!« »Ali bi se zdaj že lahko pojdite na delo!«

»Ali bi se zdaj že lahko začelo?« še vpraša Jon.

»Vsak hip je lahko, kajpada,« vzdihne stara. »Prvega sem dobila za čebrom pri žehiti, našega Lowieja pa v štacuni za prodajno mizo. Zenčica zgoraj pa je lepo spravljena, veste...«

»Komu to pravite?« zaječi Jon in se mu stori inako. »Da mora tak angel tako trpeti...!«

»Ah, kaj, dajte no, poguma je treba! Le mirno pojdite. Vas bom že poklicala, če bo treba.«

Jon gre. Gospod van Gusting ga vprašujoče pogleda v uradu.

»Zamuda, monsieur Gerrits?«

»Da, gospod van Gusting...« Pove mu, kaj se je zgodilo. Van Gusting ohrani mirno kri. Kako je to mogoče? Žena, Jonova žena bo vsak čas postala mati — življenjsko nevarna ura in cepec, kakršen je tale Holandec, ti ostaja stoično miren.

Pripoveduje Lundersu, ki ga pa tudi prekine: »... je devet — enajst — šestnajst —

triintrideset — dvainštirideset...« Prereto! Kakšen srčen atlet! Žena, ki bo mati...

»Slišiš, Lambrechts, slaba mi prede. Moja žena...«

»Tako, več,« pravi Lambrechts, »končati moram račun.«

Jon bi najrajši bil okoli sebe. To so »kolegi«; puste človeka, da skoprni od strahu in skrbi. Egoisti! Številke! Slabo mu postaja ob njih; poskuša, da bi seštel stolpec števil, prišteva Jakobsa Janssensu, začne znova in dobi vsakokrat drug znesek. Ura je obstala danes na desetih. Vrtar je gotovo ni navil. Ko bi le mogel telefonirati. Morebiti bi poklical mesarja; stanuje okoli vogala.

»Gospod Gerrits, kličejo vas...«

Jon skoči prestrašen s stola. »Kje? K telefonu?« Gotovo je spodnja gosa! »Halo, halo, kaj je? ...« Poslušaj, sliši zmešano govorjenje, slabe volje spet obesi slušalko. Pomisli — ravno blagajna ga je poklicala! Ta hlev tukaj ga duši. Čakaj, kaj bi že rada blagajna? Čigav saldo? Bog nebeški, pozabil je obvestiti babico. To mora takoj urediti.

»Gospod van Gusting, ali bi smel zdaj le...«

»Nezaslišano se vam mudi, monsieur.«

Rekel je: »ne-za-sli-šano«. Kakšna surovina! Ali je imel kdaj ženo na porodu? Ali pa opravijo to na Holandskem brez babice? Sicer pa lahko gre.

Jon plane na prosto. Steče čez cesto. Ljudje se ozirajo za njim. Preneumno! Nekoliko mirneje mora hoditi. Ne tako dirjati. Zdaj koraka in nenadoma mu udarjajo koraki po taktu: »Konstantinček, kerubinček, zlati sinček...« Od kod mu pa prihaja nenadoma ta nesmisel? Čakaj, kje že stanuje babica? Pred tremi meseci je bil pri njej. Bilo je v... čakaj no, v Kadovi ulici? Zdaj je v Kadovi ulici. Preteto, tu stanuje stric Jodo. Babica stanuje vendar v Kammersvlieti, na dru-

---

Alkoholne pijače pred obhajilom

Popravljamo in dopolnjujemo, kar je bilo zapisano v zadnji številki o tem, koliko časa je treba biti tešč pred obhajilom:

Verniki in duhovniki smejo in morejo uživati vse jedi in pijače (tudi alkoholne zmerne) do ene ure pred obhajilom. Ta olajšava je dana zato, da bi verniki lažje pristopali k mizi Gospodovi, pa naj bo sv. maša ob katerikoli uri.

gem koncu mesta. Čemu res tako daleč v stran? Da, Greeta jo hoče imeti, ker je tudi Jona spravila na svet. Zdaj bi še naslednji rod... Kako tenak čut ima takšnale ženica; ob misli nanjo zadrgeta. Tu je Kammersvlieta. Moj Bog — in če so ga medtem poklicali po telefonu? Človek vendar ne more biti povsod! Saj je le ubog revež, ki se zgublja v svoji stiski!

Babica ga vpraša čez ograjo na stopnišču, ali prihaja zaradi gospe v Wolvesti. Jon kliče:

»Da, brž, ljuba duša!«

Glas mu zveni kovinsko kakor iz gramofonskega zvočnika.

»Takoj pridem,« zakliče glas v odgovor. Jon zapre vrata. Zdaj pa brž domov! Briga me van Gusting! Brž h Greeti! Ali je morebiti že — ne — tako hitro vendar ne gre. Vsak hip, je dejala gospodinja. Da bi se le dobro izteklo... Ljubi Bog, tistih deset hlebov je pozabil. Ah, saj mu v nebesih niso zamerili. Jutri jih da dvajset ali še več — če se vse dobro izteče. Jutri.

Ha, Wolvest! Hitro gor! Saj bo šla babica vendar na tramvaj? Zakaj bi ne vzela taksija? Saj bo plačal. Nič ni zadosti hitro za njegovo ženo. Greet mora roditi. Razumeli? Greet!...

Omahne v sobo, njeno ime ima na ustnicah. Njegova žena leži tiha v postelji. Pila bi rada. Jon in gospodinja otipljeta hkrati kozarec z vodo. Ona je urnejša in to Jona ujezi. Jon previdno podpre Greeto z blazinami, ko se nekoliko dvigne.

»Na, glej, otrok,« pravi debeluša sočutno.

»Hvala,« vzdihne Greeta, toda nasmehne se njemu. To njegovemu srcu dobro dé. Poljubi jo na čelo.

»Bo, ženkica?«

»Počasi,« pravi.

Zvonček v štacuni je zažvenkljal. Debela Neta vzdihne in gre dol; ko sta ravno sama, obdrži Jon svojo ženo najprej narahlo v objemu, nato jo stisne trdneje. Zakaj neki ga je popadla nenadoma tako grozna tesnoba? Vse vidi pred seboj, najstrašnejše stvari najprej: nikomur ne more povedati. Ali je še kakšna večja muka na svetu? Revica, res, kako mora trpeti njegova Greeta!

Nekdo potrka.

Babica je. Hvala Bogu, pripeljala se je s tramvajem, dobra stara ženica.

»No,« pravi Triena, »deklič, kako je? Hudo boli?«

Greeta pokima in se ugrizne v ustnice. Rah-

la guba se ji je zajedla ob ustih. »Av — av!« Že spet, kot bi jo z nožem sunil v telo. In spet... Kako dolgo naj traja muka?

»Tra-ja,« se zareže po Jonovih možganih »Tra-ja.« Tule pa leži Greeta, ki se junaško smehlja! Čudovita stvar! Serafin! Sveta ženka! V kotu v sobi jeclja Jon besede, besede, besede.

Babici ne gre to prav nič do srca; zanjo zdaj ni moža, zanjo je samo žena v porodni postelji.

In bolečine prihajajo vedno pogosteje in vedno hitreje. Jon čuti, kako ga mineva poslednja odpornost; zdaj je spet fantiček, ki jih bo dobil po zadnji plati.

Oči se mu zmedeno svetijo izza solza. Dobro mu dé, da se sam zase v svojem kotu lahko joka. Potem pa se mu prsi privzdignejo in na glas zaihti. Skozi solze vidi svojo ženo, kako leži zvita v babičnih rokah.

»Pogum, otrok! Le krepko pomagaj... Kmalu bo mimo, ovčica moja.« Nekaj je v njenem glasu, kar Jona malone stré, nekaj, kar zveni kakor sočutje z umirajočim človekom in Jon zaihti, ihti kakor otrok, ki ne zna povedati, zakaj mu je hudo.

»Pojdite rajši ven, gospod Gerrits,« pravi babica, »to ni dobro za gospo.« Prime ga za roko. Brez volje se ji da voditi. Še enkrat se ozre h Greeti, ki zre vanj z žalostnimi in resnimi očmi. Te oči odnese s seboj v kuhinjo. Vrata se zapro. Nasloni se nanje, sliši vse, kar se godi v spalnici. Slab postane, slab kakor stopen pes, in splazi se v kraj k odprtemu oknu. Hrup iz dvoriščne hiše naj preprije njegovo stisko. In vedno še sliši Greeto, ki joka, ki prestrahovito zavpije. Pa dol, dol! Jon odide v štacuno.

»Bo dolgo trajalo?« vpraša oklevaje. Gospodinja ga komaj pogleda.

»Mislim,« pravi mirno, »da je vam bolj treba babice kakor gospe!« Pa jo pobriše. drs — drs, po stopnicah gor.

Jon ostane sam. Da bi le nobene stranke ne bilo! Nič govoriti, nič slišati, nič delati! Čakati... Čakati...

Pred izložbo stoje ženske in klepetajo. »Poglej, tele češpelje so poceni!« pravi ena. »Zdaj pridejo gotovo noter! Preteto! kolne Jon, a takoj zatem živčno mrmra pobožne vzdihne. Ženske gredo dalje. Ledeno mraz je v štacuni. Ali je zgoraj zadosti toplo? Pomisli na peč in na kotel z gorko vodo. Babica bo menda že poskrbela za to. Preteto! Stran-

(Se nadaljuje na 31. strani)

Prebivavci Ročinja nad Kanalom so imeli na Krnu planinski pašnik, 100 kilometrov daleč od vasi. Sedaj so ga prodali živinorejcem iz Kamnega pri Kobaridu. V zameno so dobili lepo Kalvarijo iz kraškega kamna.

V Pleterjah pod Gorjanci delavci radi delajo na samostanskem posestvu. Pravijo, da gredo delat raje v samostan kot v zadrugo, kajti če imajo doma kakšno nujno delo, dobijo v samostanu dopust, v zadrugi pa ne.

Ob koncu leta je imela Jugoslavija 19.392.600 prebivavcev.

Snežna odeja je za konec leta prekrila tudi večino slovenskih krajev. V Ljubljani je bilo ponekod do 44 cm snega.

V začetku januarja so se v Ljubljani vstopnice za kino za 25 % podražile.

V Izlakah pri Zagorju ob Savi raste nova tovarna elektroporcelana. Njen začetek je bil skromen, ko je šest delavcev začelo izdelovati ploščice za oblaganje zidov.

Sedanji goriški nadškof je izročil starodavno kočijo goriških nadškofov, v kateri so se vozili k verskim slovesnostim v stolnico, deželnemu muzeju v palači Attems v Gorici. Za nas Slovence je ta kočija iz približno leta 1800 pomembna zato, ker so se v njej vozili tudi slovenski goriški nadškofje. Zadnji se je z njo peljal naš Frančišek Borgia Sedej, in sicer k svojemu 25-letnemu škofovskemu jubileju.

V Marijini cerkvi v Logu pri Vipavi je lepa slika, ki jo je ob 1100-letnici sv. Cirila in Metoda naslikal slikar Mole na stropu. Predstavlja sv. Cirila in Metoda ter svetniška škofa Slomška in Baraga.

Ljubljanska nadškofija je

tretja po velikosti v Jugoslaviji. Ima 650.000 katoličanov. Šteje 302 škofijska duhovnika in 114 redovnikov. Letos jih je umrlo 19, novomašnikov pa je bilo 6. Duhovnikov je veliko premalo. 32 župnij, ne vštevši prazne župnije na Kočevskem, je brez duhovnika. »Premalo nas je.« piše nadškof dr. Pogačnik ob novem letu svojim duhovnikom. Še tisti, ki so, so mnogi že v letih.

Letos, 7. januarja, je dopolnil 80 let šolski upravitelj in učitelj v pokoju **Pavel Lavrič**. Zibelka mu je tekla v srcu Dolenjske, na Čatežu pod Zaplazom v skromni bajtarski hiši, ki stoji prav tam, kjer se začena božjepotna pot na Zaplaz. Po zaključku ljudske šole je šel v gimnazijo v Novo mesto. Po mali maturi pa je šel v Ljubljano na učiteljske. V Ljubljani je mlademu študentu pomagala voditeljica študentom znane znanke »Ljudske kuhinje« pok. Ana Vode, da je mogel postati učitelj. Po maturi je bil nastavljen leta 1906 kot učitelj v Kovor pri Tržiču. Tam je učil in pripravljajal na gimnazijo tudi sedanjega ljubljanskega nadškofa dr. Jožefa Pogačnika. V Kovorju se je tudi spoznal s svojo bodočo ženo Frančiško Dolžan, ki je doma iz znane brezniške fare; njena mati pa je bila Kovorjanka, doma prav nasproti šole. Drugo službeno mesto je bila Žabnica, kamor je prišel leta 1917. Žabničani se mu morajo zahvaliti, da so že tedaj dobili elektriko, čeprav je bilo mnogo kmetov proti temu. Po sedmih letih je prosil, da bi bil prestavljen v Ljubljano zaradi šolanja otrok. Res je prišel leta 1924 v Ljubljano na Prule, kjer je kasneje postal tudi upra-

vitelj šole. Tam je ostal do konca vojne, ko je bil najprej odpuščen iz službe, kasneje pa upokojen.

Jubilant je bil vedno zaveden katolik. Prav v njegovih mladih letih je bil liberalizem zelo moderen in med učiteljstvom zelo razširjen, a ga želja po modernosti ni tja zapeljala. Bil je od ustanovitve član učiteljskega društva »Slomšek« in je ostal njegov član do razpusta društva po komunističnih oblastnikih. Deloval je tudi pri kmečki Katoliški akciji in je bil nekaj let njen predsednik. V zakonu se mu je rodilo 12 otrok, danes še osem živih. Predvsem se je trudil, da bi otroci dobili res krščansko vzgojo, in jih je sam vzgajal predvsem z zgledom; žena mu je pri tem pridno pomagala. Odkar so se naselili v Ljubljani, skoraj ni bilo dneva, da ne bi šla k maši. Pri vzgoji sta uporabljala tudi naravna, danes »zastarela« sredstva — palico —, kateri tudi sv. pismo hvalo poje. Dva od sinov sta postala duhovnika: najstarejši dela med izseljenci v Parizu, najmlajši pa je kaplan v Kranju. Tretji bi postal frančiškan, pa ga je prej pobrala nasilna smrt — zgorel je na grahovski cerkvi — istega dne kakor pesnik Balantič. En sin je zdaj v Argentini, ena od hčera pa v Združenih državah. — Ker se ga domače časopisje ne bo spomnilo, mu pa zato »Naša luč« tem boli pristržno čestita k njegovim 80-letnici in mu želi, da bi še nadalje ostal zdrav in čil.

S 1. februarjem je odpravljen vizum med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

V Kranju so praznovali 30 let obstoja tovarne bombažnih izdelkov. Ob tej priložnosti so k slavlju povabili tudi vse tovarniške upokojence. Ob začetku je tovarna imela 66 delavcev, sedaj pa jih zaposluje 540.

Slovenski lovci ugotavljajo, da je v slovenskih gozdovih čedalje manj zajcev. Da bi povečali in osvežili naš zajčji rod, so kupili na Hrvaškem več kot tisoč zajcev. Prvih 250 so že pripekljali v Ljubljano.

V dolini Nila v Egiptu bodo zaradi zajezitve vode za proizvodnjo električne sile morali prestaviti več starih kulturnih spomenikov, med njimi dva 3200 let stara templja. Pri delih za rešitev kulturnih spomenikov iz dobe faraonov je doslej sodeloval tudi slovenski slikar konservator Miha Pirnat. Nizozemci so pri tem odkrili stare krščanske freske v neki kapelici. Na poseben način so naši konservatorji posneli okoli 112 kv. metrov teh koptskih slik. Postopek tega dela je zelo natančen in zamuden. Vse posnetke so potem izročili muzeju v Kartumu, kjer je svoj čas deloval naš misijonar dr. Ignacij Knoblar.

Republiški svet Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije je ugotovil, da je bilo v Sloveniji v letu 1963

vloženih v kulturo le 0,56 % narodnega dohodka. Ta odstotek se giblje od 0,02 % v Sevnici, 0,30% v Novem mestu do 0,77 v Ljubljani in nekaterih središčih. — V občinskih središčih je 154 dvoran. Skoraj dve tretjini teh dvoran je bilo zgrajenih do leta 1945. Od teh jih samo 60 služi izključno prosvetnim namenom. 37 dvoran uporabljajo samo kinematografi. 20 dvoran so se polastili drugi: gospodarske in druge organizacije. Dvorane so neurejene, zanemarjene, ne vzdrževane, neokusno opremljene in nefunkcionalne. Stanje je zelo kritično in vpliva tudi na število prireditelj v posameznih središčih. — V 235 naseljih od 448 (nad 500 prebivavcev) ni nobenih knjižnic ali možnosti za izposajo knjig.

Zadnje statistike omenjajo, da je v Sloveniji 70.710 včlanjenih komunistov in komunistk. Vstopanje v partijo počasi upada, posebno pri mlajših.

Ko so se jugoslovanski škofje vračali z zadnjega zasedanja koncila, so jih do-

mače oblasti spet zasliševale, nekatere so osebno pregledali in jim več reči tudi pobrali. Pri nekaterih je zasliševanje trajalo šest ur.

V decembru so v Mariboru praznovali 800-letnico obstoja Maribora. Pred 800 leti (1.1164) se namreč prvič omenja mesto Maribor, »grad na Piramidi«.

V teku 100 let obstoja je slovenska kulturna ustanova »Slovenska matica« izdala 373 knjig in publikacij na 89.383 straneh v nakladi 1.172.000 izvodov.

Dogradili so industrijski vodovod, dolg 3 km, od Prevalj do železarne v Ravnah na jugosl. Koroškem.

Edini verski list, ki izhaja v Sloveniji, je »Družina«. Doslej so ga dovolili 65.000 izvodov dvakrat na mesec. Za novo leto se je javilo 85.000 naročnikov. Toda oblasti so listu to naklado prepovedale, kljub temu da so zaradi večjega števila izvodov hoteli list izdajati na manj straneh. To gotovo ne kaže, da so v naši domovini veri sedaj bolj naklonjeni.

slovinci v evropi

Ob zaključku številke smo prejeli naslednje poročilo iz vzhodne Lotaringije, iz Merlebacha:

Po lepih božičnih praznikih, katere smo prav lepo praznovali v Merlebachu in po vseh kolonijah, smo začeli novo leto z vsem zaupanjem na božjo pomoč po priprošnji naše dobre nebeške Matere Marije in letos tudi z velikim zaupanjem do našega vzornika škofa Slomška. Č. g. dr. Šegula je pri vseh sv. mašah s svojimi ognjevitimi pridigami orisal veliko osebnost imenovanega škofa in s krasnimi slikami barvnega filma, ki ga je prinesel s seboj iz Rima, ogrel naša srca za svetega, pobožnega škofa. Tu se mu še enkrat lepo zahvaljujemo. Skrbeli bomo, da njegove besede ne bodo ostale brez uspeha.

V cerkvi v Freyming sta dne 28. 12. stopila pred oltar rojakinja Marija Abram in Peter

Sarrazin. Naj jima novo leto prinese v življenju veselje, v težavah pogum, pri vsem delu pa božji blagoslov!

Drugi narodi občudujejo naše rojake, da jih kljub precejšnji razdaljenosti pride toliko k pogrebu svojih dragih. Tudi družva z zastavo prihajajo redno. V zadnji številki »Naše luči« je bilo pomotoma objavljeno, da je bila pri pogrebu rojaka Lizzi med tremi zastavami zastava »Save«; zapisano bi moralo biti: zastava »Slavčka«. Po skupnem domenku je društvo »Slavček« prišlo z zastavo, društvo »Sava« pa je skupaj s »Triglavom« zapelo rajnemu Štefanu Lizzi žalostinko. Navzoče so bile torej zastava »Triglava«, »Slavčka« in »Sv. Barbare« iz Jeanne d' Arc. Pomota se je zgodila zaradi napačne informacije. Če bi se še kdaj kaj takega zgodilo, naj društva pomoto takoj sponoče podpisane!

Vsem sorodnikom rajnih, ki so v zadnjem času umrli, iskreno, krščansko sožalje! O krstih in drugem pa drugič! — Stanko iz Merlebacha.

Anglija

Novo leto smo začeli z nesrečo. Na podzemeljski postaji Hampstead v Londonu je vlak raztrgal † **Marija Čule**, starega 35 let. Bil je tu pet let, doma iz Istre. Šel je na obisk k ženi, ki je bila v italijanski bolnišnici. Kako se je nesreča zgodila, ni jasno. Začasno je pokopan v Londonu. Ženi naše iskreno sožalje! R. I. P.

Še 20. decembra smo imeli krst **Marije Vidic** v Keighleyu. Želimo njej in staršem vso srečo!

Poroka: V cerkvi Srca Jezusovega v Pontllanfraith sta se poročila Ignacij Jurjevčič in Katarina Coles 19. decembra. — Čestitamo!

Blagoslovi domov pa so bili: V Keighleyu Minikin-Zajčev; v Doncastru Kiss-Kraljičev; v Cranage, Cheshire, Gough-Peročevičev; v Hitchinu Omersov; v Coventry Ušenov in v Birminghamu Erženov.

Maše v februarju bodo: 14. v **Londonu** v naši kapeli ob 5. uri popoldne. — 21. v **Bedfordu** ob 4. uri popoldne v cerkvi sv. Jožefa in 28. v **Haslingdenu**, Lancashire. Podrobnosti pa najdete v prilogi.

Po sporočilu se je konec januarja vrnil zaradi nadaljnjih študijev v Anglijo naš misijonar iz Južne Rodezije, g. Franc Pregelj. Dobrodošel!

Bedfordska kronika. — Vsakdo se od časa do časa rad pohvali. Ribničanje hvalijo svoje žlice, Višnjegorčani svojega polža; zakaj se tudi mi Bedfordčani ne bi enkrat pohvalili in povedali, kaj smo in kaj znamo? Naj vas ne moti, da nismo Londončani, čeprav smo od Londona samo 50 milj oddaljeni. — Ta kronika ni kronika v pravem smislu besede, pač pa omemba samo nekaj glavnih dogodkov preteklega leta. Ne mislite sedaj, da nas je tu na stotine ali celo na tisoče Slovencev. Ni nas več kakor 70 z otroki vred. Pa se kljub temu nismo ustrašili najeti za 1. avgust mestno gledališče, ko smo imeli Slovenski dan. Ta dan je bil res slovenski, kajti ob drugih prilikah smo povabili k predstavam tudi druge narodnosti; to pot smo bili pa navzoči v glavnem sami. Ob petih popoldne smo začeli s petjem, nato nadaljevali z burko Lažizdravnika, sledila je potem prosta zabava s srečolovom in domačo zakusko vse do polnoči.

Drugi dogodek, ki ga moramo omeniti, je romanje v Walsingham. To je angleško narodno romanje v avgustu. Temu romanju se angleški Slovenci že pridružujemo nekaj let kot samostojna skupina s svojo zastavo. Na kra-

ju samem je bila opoldne slovesna škofova maša, Slovenci pa smo imeli istočasno svojo sveto mašo v nekaj metrov oddaljeni romarski kapelici, katero je daroval č. g. župnik Kunstelj.

Nadalje je treba omeniti miklavževanje: zopet v Mestnem gledališču in zopet s pestrim sporedom. To pot sta nastopila kar dva pevsko zbora in sicer odrasli in mladinski. Nato je sledila globoka božična igrica »Zemlja jih bo čakala«. Marsikoga je ganila do solz, kajti igravci kakor gledavci so se vanjo globoko vživeli. Po igri je prispel sveti Miklavž s primerno predigro. Sledila je zopet običajna zabava z običajnim zaključkom. Pevski zbor je izvežbal in vodil J. Pogačnik, mladinskega pa J. Rehbergerjeva. Odgovornost za igro je prevzel J. Kovšca, izmed nevidnih delavcev pa je treba omeniti F. Rožmana, ki je poskrbel, da po predstavi nismo bili žejni. V svojem pozdravnem govoru je bil najučinkovitejši oni del, kjer je obsodil fašizem in komunizem, priporočil pa je alkoholizem in klobasizem. Vsi smo pristopili k tej novi, popolnoma nepolitični stranki.

Treba je omeniti še slovensko šolo. Vsi otroci se je z veseljem udeležujejo. Pred božičem

Iz Coventryja v Angliji vas pozdravljata tudi Ušenovi Anica in Marjetka.

Iz tople Kalifornije so se priselili v hladno in mokro Anglijo šušteršičevi.

so se v glavnem pripravljali za nastop, sedaj pa bodo zopet začeli z učenjem.

Za zaključek še nekaj. Doma v Sloveniji je prav v bližini cerkve morala biti tudi gostilna. To mi je padlo v glavo, ko sem poleti zapazil naznanilo, da se je neka gostilna preselila drugam, tudi v slovenščini (izmed šestih jezikov). Za božič pa je bilo v tukajšnji farni cerkvi pri jaslicah voščilo v petih jezikih, eden izmed njih je bil seveda slovenski. Gostilne in cerkve nas gotovo upoštevajo, čeprav nas je v Bedfordu izmed 70 tisoč samo 70.

Belgija

Charleroi-Mons-Bruxelles

Najprvo nekaj »zaostalih« in neobjavljenih novic: Naknadno sporočamo, da so v družini Vojteha Živec in Marije Stock iz Berchem-St. Agathe (Bruselj) dobili 11. novembra 1963 hčerko, ki je bila krščena na ime Marija-Danijela. Tudi družino Antonije Zrimšek-Maione iz Lodelinsart je razveselil sinček, ki se je rodil 31. marca l. l., ki je pri sv. krstu sprejel ime Franko. Obema družinama naše čestitke!

V bolnici St. Joseph v Lobbes je bil operiran g. Franc Meh iz Mont-sur-Marchienne. Operacija je lepo uspela in v kratkem bo zopet doma. Želimo mu hitrega okrevanja.

Naš rojak g. Boris Mauri, ki je do nedavnega delal v Jumet, je meseca novembra l. l. odprl novo garažo v Couillet (26, rue Nouvelle,

tel. 36-48-97). Želimo sreče temu podjetnemu in pridnemu Slovincu. — Tako imamo na področju Charleroi kar dva Slovence mehanika-garažista; v Montignies-sur-Sambre je namreč že dalj časa g. Janez Kankelj, ki vodi Garage National (10, Place Albert I., tel. 32-09-05). Rojakom dá 10 % popusta.

Že sedaj obveščamo vse rojake, da bomo imeli letošnjo tradicionalno **Slovensko prireditvev** v soboto, 1. maja, na delavski praznik, v Gilly-Haies, v dvorani Familia. Spored bo pester. Iskreno vabljeni!

Liège-Limburg

Tretjo nedeljo v decembru je Društvo sv. Barbare v Eisdeni priredilo miklavževanje. Na sporedu je bila lepa igra, deklamacije naše mladine in obdarovanje mladih in starih.

Istočasno so se rojaki iz občine Genk in okolice zbrali v Hoevezavelu. Miklavž je obdaril številno mladino, pevci pa so zapeli nekaj božičnih pesmi. G. Pušnik in g. Kidrič sta za nameček zaigrala nekaj domačih melodij. Rojaki so izrazili željo, da bi se češče tako zbirali...

V Seraingu, Waterscheju in Eisdeni smo lepo slavili rojstvo našega Gospoda. Naj se to pozna tudi v našem vsakdanjem življenju!

Društvo »Slomšek« iz Eisdena je imelo svoj večer zadnjo nedeljo v decembru. Na sporedu je bila krajša igra: »Kdo je gospodar v hiši?« (ki so jo lepo podali naši najmlajši), deklamacije in božične pesmi mešanega zboru pod vodstvom g. Viliija Rogelj. Miklavž je s svojimi darili razveselil staro in mlado.

Ob slaščicah in čaju smo se pomudili v prijetnem razgovoru.

Prirediteljem vseh naših večerov se iskreno zahvaljujemo za požrtvovalnost!

V družini g. Umberta Viranta iz Mechelena so krstili sina Franca; v družini Geurts-Krpač iz Hasselta se veselijo že petega otročiča. Pri krstu je dobil stričevo ime Ervin. V družini g. Ivana in ge. Ivanke Mrak so dobili drugega otročiča; tudi ta je fantek in je ob krstnem kamnu dobil ime Dori. Nismo še poročali, da se je v družini g. ing. Batističa iz Kessel-lo rodil prvorojenec Patrick. — K blagoslovu vseh omenjenih mladih družin prav iskreno čestitamo.

Naši bolniki: G. Rudi Mihelič iz Heusdena, ki se je lani težko ponesrečil na cesti, je že lep čas spet trdno na nogah. Gdč. Kristina Berginc iz Herstala se je že mogla vrniti iz bolnice na svoj dom. G. in ga. Markovič iz Zwartberga pa sta kar oba v bolnici. V izredno tolažbo jima je nadvse dobri sin Marjan, ki študira trgovsko akademijo v Antwerpnu. G. Alojz Hvalica iz Park van Genk se zdravi v Waterscheju. Ga. Marija Berlec iz Waterscheja je že zapustila bolnišnico. Na okrevališču v Lanakenu pa je g. Anton Trlep iz Eisdena. — Omenjenim in vsem, za katere morda še ne vemo, pošiljamo iskrene pozdrave!

Francija

Pas-de-Calais

Božične in novoletne praznike smo s tridnevnim dopustom lepo preživeli. Polnočnice z res številnimi obhajili smo imeli v Bruay, v Liévin in v Méricourt-Mines. Povsod je bilo lepo petje, ki je tudi tujcem segalo do srca. Zahvaljujemo se p. Vladimiru Klemenčiču, ki je prišel med nas in z nami doživel lepote božičnih praznikov. V Armantières bi nas bil pa skoraj sneg vse zajel, a so vendar rojaki prišli k slovenski službi božji na desetine kilometrov daleč. Tu smo res imeli sneženi slovenski božič.

25. decembra je bil v Méricourt-Mines krščen Nikolaj Bakšič; naj ga božje Dete spremlja in blagoslavlja vse življenje.

Poročamo še, da je 19. avgusta 1964 v bolnišnici v Lensu umrl Jožef Rostohar, doma iz Koprivnice pri Brestanici. Bolehal je že dalj časa na rudarski bolezni. Kot tih, dober značaj je bil ne le dober soprog in oče treh otrok, ampak tudi dober prijatelj vsem, ki so ga poznali. Pokopan je bil na severno pokopališče v Lensu. Naj se v Bogu odpočije od svojega truda in trpljenja! Njegovi družini in sorodnikom naše iskreno sožalje.

Pariz

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sèvres, Paris 6, métro: Sèvres-Babylone.

Slovenska pisarna — 7 rue Gutenberg (prilijče, levo), Paris 15, métro: Charles-Michels, telefon: 250-89-83 — je odprta vsak torek in vsak četrtek popoldne.

Krščena je bila Tatjana Drnuljec; njen oče Stanislav je doma iz Pake na Dolenjskem, mati Terezija, roj. Zulič, pa iz Ostreža. Botrovala sta Minka in Georges Blachon. Mladi družini, ki se odpravlja na pot v Anglijo, čestitamo in ji želimo vse najboljše.

17. decembra smo ob številni udeležbi rojakov pokopali Jožeta Iskra. Pokojni je bil doma iz Lisca v jelšanski fari. Bil je star 30 let in živel v Franciji že dobrih sedem let. Pred tremi leti se je poročil. Umril je nenadoma, ko so vsi pričakovali, da bo druga operacija rešila njegovo zdravstveno stanje. Žalujoci ženi in otroku ter njegovim sorodnikom v Franciji in doma kot tudi v Španiji izrekamo iskreno sožalje.

Gospé Drenik je doma v Runarskem na Blokah 4. 1. umrl njen oče Matevž Milavec. Drenikovi družini in vsem sorodnikom izrekamo svoje sožalje.

Melun (Seine-et-Marne). — Sveta maša za Slovence bo v nedeljo, 21. februarja, ob treh popoldne, v poljski cerkvi v Dammarie. Vsi prijazno vabljeni! — Žnidaršič Rudolf iz Fontaine-le-Port je v mesecu novembru v Velikih Laščah zgubil svojega brata Franca, ki je umrl v starosti 65 let.

Normandija. — Vogrinčičeva Monique iz okolice Lisieuxja je napravila učiteljski izpit in sedaj uči na šoli v Pont-L'Évêque. K uspehu lepo čestitamo!

Vsem, ki so kaj darovali za tiskovni sklad »Naše luči«, bodisi da so zaokrožili vsoto navzgor ali pa še velikodušno dodali, prav prisrčna hvala! — Čretnik.

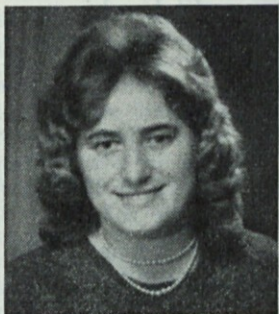
Ob Luksemburgu

Božični prazniki so bili za nas v letu 1964 bolj raznoliko pobarvani kot druga leta. Med nami se je mudil č. g. dr. Šegula, uradni pospeševalec Slomškovega postopka proglasitve blaženim, in njegova predavanja in pridige, ki jih je imel na Aumetzu, Tucquegnieux-Marine in Algrange, so napravile na vse, ki

smo jih poslušali, globok vtis. Ogrele so naša srca, da bomo od zdaj za naprej še z večjo vnemo delali, molili in se žrtvovali, da bi v Slomšku dobili svetnika. Za te vzpodbudne besede in tudi za vse, kar nam je lepega in zveličavnega povedal v pridigah in drugje, mu izrekamo najlepšo hvalo in zahvalo.

Na Aumetzu so naši fantje v kapeli, kjer imamo Slovenci sv. mašo, kakor vsako leto, tako tudi letos napravili krasne jaslice. Pevci so pod vodstvom g. Andreja Pišlarja zelo dobro naštudirali božične pesmi in njihovo petje v sveti noči in ob božičnih dneh je tako še povečalo slovesnost božičnih praznikov. Vsi, ki smo jih imeli priliko slišati, jim izrekamo na tem mestu našo pohvalo. Veliko truda so zahtevale od njih pevske vaje, a dobri Bog nam trud poplača, če ga znamo obrniti v njegovo čast in slavo in naše zveličanje. Vse za čast božjo in zveličanje duš!

V Algrange pa je naše božično razpoloženje in veselje pri sv. maši in tudi sicer motilo tako hitro poslabšanje zdravstvenega stanja

ge. Milke Krapež, o kateri z žalostjo v srcu javljamo, da nas je nepričakovano zapustila v starosti 27 let. Tako draga nam **Milka Krapež**, roj. Bajc, doma z Vrhpolja pri Vipavski na Primorskem, je prišla pred kakimi štirimi leti v Francijo in se tukaj v Florange pred dobrima dvema letoma poročila s Francem Krapežem. Kmalu po prihodu v Francijo se ji je oglasila bolezen in ji ni dala miru. Šla je na zdravniški pregled in radiografija je pokazala, da ima žolčne kamne. Bala se je operacije, kakor da bi slutila, da bo usodna, in je hotela ozdraveti na kak drug način; a končno, ko ni bilo druge pomoči, se je le odločila, da se da operirati. Po operaciji je bila že precej boljša; in ko smo tako mislili, da bo šla kmalu iz bolnišnice zdrava, so nastopile komplikacije. Bilo je to ravno na božični dan 1964 in naslednji dan jo je Bog poklical k sebi. Ko smo zvedeli za njeno smrt, smo bili hudo iznenadeni. Radi bi, da bi še pela z nami v cerkvi in v družbi pri mizi. Kako lepo in veselo je še prepevala ob priliki naše prejšnje službe božje, kot da bi vedela, da poje zadnjikrat. Tolaži nas ob tej bolečini zavest, da je bila na smrt lepo pripravljena. Sama je zaprosila za svete zakramente, še preden je šla na operacijo; in potem v bolnici je vdano in z zaupanjem v Boga prenašala bolečine. Gospod ji daj večni mir in pokoj!

Pokopali smo jo v torek, 29. decembra. Mašo in pogrebne obrede je opravil naš duhovnik iz Aumetza in se mu za to kot za besede, ki jih je spregovoril ob njeni krsti, v imenu moža, sorodstva in vseh, ki so bili prisotni, lepo zahvaljujemo. Iskreno sožalje izrekamo končno možu in vsem sorodnikom.

Aumetz: Božične praznike so morali obhajati v bolnišnicah, če ne še kateri drugi, naslednji trije izmed naših rojakov: ga. Šop, g. Tepej in g. Madotto. Ga. Šop se je morala podvreči operaciji; Janez Tepej si je zlomil nogo in je kakor priklenjen na posteljo; g. Madotto pa je moral tja na zdravljenje žil. Bog jim daj veliko potrpežljivosti in tolažbe tudi potem še, ko bodo na okrevanju že na svojem domu.

Tucquegnieux-Marine. — Na Novega leta dan se je za vedno poslovil od nas upokojeni slovenski rudar **P e t k o v š e k M a t e v ž**. Rojen je bil v Zaplani pred 60 leti. Na tukajšnjem rudniku je delal 30 let. Pridobil si je pravico do pokojnine, katere pa ni dolgo užival. Dobil je namreč rudarsko bolezen na pljučih, ki ga je spravila v prezgodnji grob. Bil je skrben družinski oče, saj je starejšega sina izšolal za rudarskega paznika, drugi, ki je tudi študiral, je sedaj pri vojakih, tretji je pa v avtomobilski stroki. Doma je še žena in hčerka Lidija, katera je ena redkih otrok, ki govori rada in prav lepo slovensko. Pokojnemu, ki je bil splošno priljubljen, želimo sveti raj, družini pa izrekamo naše globoko sožalje.

Na božični dan nas je pa obiskal slovenski duhovnik iz Rima g. dr. Franc Šegula. Lepo nam je predaval o velikem slovenskem škofu Antonu Martinu Slomšku, kateri bo, če Bog da, kmalu proglašen za svetnika. Predavanje je ponazoril s krasnimi skioptičnimi slikami. Škoda, da je ravno ta dan močno snežilo in tako ni moglo priti k predavanju veliko ljudi. »Bodo pa molili, da bo škof Slomšek uvrščen med svetnike in bo s tem izpolnjena želja vseh Slovencev«, tako nam je priporočil predavatelj, ki v Vatikanu pospešuje to zadevo.

Beaumont. — Iz Beaumont-par-Moineville je prišla žalostna vest, da je 21. decembra lani prerana smrt vzela družinskega očeta **Ivana Tuksana**. V Franciji je bil od l. 1959. Dokončal je komaj 39 let, ko je postal žrtev prometa na cesti. Šel je na vlak, pa ga je zadel avtomobil, da je na mestu izdihnil. Bil je doma iz Murskega Središča pri Čakovcu. Za dobrim družinskim očetom in soprogom žaluje žena Terezija in sin Ladislav. Bog mu daj večni pokoj, preostalim pa tolažbo. Naše sožalje!

Ob vzhodni Lotaringiji: poročilo glej na strani 16.

Na delu v Nemčiji je trdi lepo število slovenskih deklet. Zaposlene so predvsem po hotelih in bolnicah. Dve izmed njih, Anico in Kristino, je fotograf iznenadil v neki essenški kuhinji, ko sta ravnokar pripravljali pečenko.

Italija

Rim. — Pred božičem je odšel v boljšo domovino g. Jožef Česnik, ki se je po zadnji vojni naselil s svojo družino v Rimu na EUR. Dolgo je bolehal in potrpežljivo prenašal hude bolečine. Bil je globoko veren mož in zaveden Slovenec. Pred nekaj leti je družina Česnik izgubila mater Viktorijo, zdaj še očeta. Hčerkam, — ena je č. sestra, že več let hroma —, gospe Stanki, por. Košir v južni Afriki, in sinovom Jurku, Izidorju in Benjaminu naše sožalje, pokojnemu pa bogato plačilo pri Bogu!

Zadnjo nedeljo lanskega leta smo se rimski Slovenci zbrali v cerkvi pri č. sestrah Maestre Pie Filippini k zahvalni sveti maši. Po sveti maši pa smo si v slikah ogledali Sveto deželo in Slovenijo.

Svete maše za rimske Slovence so vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob pol petih popoldne v cerkvi sester Maestre Pie Filippini na Via delle Botteghe Oscure 42.

Latina: Lepo število Slovencev se je zbralo za sveti dan v taboriški kapeli k sveti maši. Samo fantov je bilo okrog 40. Čeprav ni organiziranega pevskega zbora — v Latini je vse kakor na mimohodu —, so vendar zapeli navzoči nekaj naših božičnih pesmi, ki so na tujem segle posebno toplo v srce. V Latini so za slovensko skupino svete maše dvakrat na mesec, navadno drugo in četrto nedeljo v mesecu.

Težko je zadela dr. Marijana Rustja in njegovo ženo Marijo izguba prvorojenčka Mar-

jana. Krstila ga je v sili bolniška sestra. Žalostne starše tolaži globoka vera, ki ju je vedno spremljala doma in v tujini. Toplo sočustvujemo!

Capua: V taborišču v Capui je še vedno precej Slovencev: novih, ki morajo čakati na izselitev, nekaj pa starih, ki ne morejo več v svet in bodo našli stalno bivališče v posebno pripravljenem delu taborišča, ki ga krajevne oblasti hitijo preurejati v ta namen. K sveti maši pred božičem — bil je samo delavnik — se je zbralo nad 80 ljudi. Iskreno želimo mladim, da bi se mogli čimprej premakniti na boljše, starejšim pa, da bi kmalu bili premeščeni v nove prostore, kjer naj bi našel vsak svojo sobico in primerno oskrbo. Da bi novo leto prineslo te tako zaželene spremembe!

Nemčija

Bavarska

Novi naslov slov. duhovnika in urada. — Slov. duhovnik, Janez Zdečar, se je preselil. Njegov novi naslov se glasi: 8 München 15, Schubertstr. 2—I, tel. 53 64 53. G. Franc Šeškar pa je ostal na starem naslovu, kot dosedaj: Zieblandstr. 32—II Rgb, tel. 55 02 96. Nanj se obračajte le v najnujnejših primerih, kadar g. Zdečarja ni doma.

Poroka v Münchenu. — Na dan sv. Štefana, 26. dec. 1964, sta si za vedno obljubila ljubezen in zvestobo g. Karel Zupanec in gđ. Štefka Gaiser, oba štajerska rojaka. Poroka je bila v cerkvi St. Nikolaus, v münchenski naselbini Hasenberg. Novoporočencema že-

Ljudmila Levstek in Andrej Bitenc po poroki pred cerkvijo dne 21. novembra 1964 v Dossenheimu v Nemčiji.

limo obilo sreče in božjega blagoslova na skupni poti!

Božič 1964 v Münchenu. — Na zadnjo decembrsko nedeljo se je zbralo veliko rojakov pri slov. maši v Asamkirche, precej — več kot pa za božič 1963 — jih je bilo tudi pri zakramentih. To je najbolj razveseljivo! Pravi božič lahko obhaja le tisti, ki je s Kristusom v luči (in ne s satanom v temi greha).

Slomškov sklad. — Slovenci v Münchenu so pri božični maši darovali v Slomškov sklad 334.66 DM! To je — relativno — zelo veliko! Precej jih je darovalo tudi po 10 mark ali več! Vsem velja prisrčna zahvala! Dal Bog, da bi Slovenci mogli čimprej slaviti škofa Antona Martina Slomška kot svetnika na oltarju. Ne pozabimo: poleg velikodušnih darov, kot to pot, je potrebna tudi stalna in zaupna molitev!

Baden — Württemberg

Krst. — Zakonca Stanko in Veronika Šterman, stanujoča v Ofterdingenu, sta dobila naraščaj, za sinčkom sedaj še hčerkico Marjeto, ki je bila krščena v župni cerkvi v Mössingenu 10. decembra. Želimo, da bi bila v veselje Bogu in staršem.

Poroki smo imeli v zadnjem mesecu dve: 12. decembra sta se v podružni cerkvi Rohrdorf pri Nagoldu poročila Janez Merhar iz Prigorice in Štefanija Skubec iz Police na Dolenjskem; 18. decembra pa v kapeli č. sester usmiljenk v Stuttgartu, Silberburg-

straße, Peter Horvat iz Jerševcev in Jožica Puklič iz Rač pri Mariboru. Obema želimo božjega blagoslova za skupno življenjsko pot.

Podajmo nekaj zanimivosti naše katoliške misije v preteklem letu: Imeli smo 16 krstov (to je več kot trikrat toliko kot lani), 37 porok; smrt eno, v Posarju, našem bivšem področju, namreč ge. Neže Kramberger, v častitljivi starosti; med mlajšimi pa tokrat, hvala Bogu, nobene. Bog nam prihrani to tudi v novem letu!

V dveh novih krajih smo imeli ob prehodu v novo leto prvič slovensko sv. mašo: v Unterkochenu pri Aalenu na Novo leto, v Schwäbisch-Hall pa na sv. Tri kralje. V Unterkochenu je bil uspeh kakor vprvič dosedaj še nikjer: bilo nas je 55, in to vkljub temu, da jih je po izjavi udeležencev skoraj polovico šlo za praznike domov. Rojaki, le tako naprej, kadar boste zopet vabljeni!

Hessen — Nord Baden

Baden. — Na božični bedenji dan, 24. decembra, sta v Mannheimu sklenila sv. zakon Marija Kovač iz Radne vasi pri Slov. Konjicah ter Valentin Pogačnik z Otoč na Gorenjskem. Bog jima daj srečo in blagoslov!

Na praznik sv. Treh kraljev smo imeli prvič sv. mašo za Slovence v Lörrachu ob švicarski meji. Rojaki so v velikem številu napolnili kapelo bolnice sv. Elizabete. Po službi božji smo preživeli nekaj prijetnih uric v župnijskem domu, se razume da ob petju naših narodnih pesmi. Prihodnjič se bomo sešli 4. aprila ob štirih popoldne zopet v bolniški kapeli, nato pa zopet v prijetni družbi kot na Kraljevo.

Posarje. — Družino Ludvika Kavčič in Elizabete, r. Kramberger, je 20. decembra razveselila prvorojenka Veronika. Mladi družinici želimo obilo božjega blagoslova!

Zadnjo nedeljo v decembru smo imeli zopet sv. mašo v Lebachu. Lepo število rojakov, od katerih je večina pristopila tudi k sv. obhajilu, je tako na domač način praznovalo božič. Po sv. maši se je večje število rojakov odzvalo vabilu ge. Majcen, ki je s sodelovanjem požrtvovalnih sosed poskrbela, da smo v domačem vzdušju prebili nekaj prijetnih trenutkov. Z dobro voljo in malo iznajdljivosti se bo gotovo našla pot in način, da se bomo mogli vsakokrat zbrati vsi skupaj in zapeti lepo po domače.

Odslej bo sv. maša v Posarju vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob štirih popoldne v Lebachu (v kapeli v Aufbaugymnasium).

Hessen. — Upamo, da bo naša slov. služba božja v kapeli Kolpingovega doma na Langestraße 26 vedno lepše obiskana. Vsakokrat pride nekaj novih rojakov. Da nam bo

ostalo več časa za družabni del, smo se dogovorili, da bo odslej sv. maša vsako tretjo nedeljo v mesecu že ob štirih popoldan.

Porurje

Krstili smo v Sterkrade Bojana Tekavčič, sinka Ana in Karoline, v Eschweilerju Marijana Luštek, sinka Stanislava in Marije, v Würselenu Ano Marijo Weissenbach, hčerko Jožefa in Stanislave. — Staršem iskrene čestitke z željo, da bi ob svojih malčkih užili poleg skrbi tudi mnogo lepih uric!

Poročili so se: v Essenu Ivan Koražija iz Sopot in Elizabeta Vohar iz Dokležovja; v Hildenu Anton Vuzem iz Dornave in Terezija Visenjak iz Tibolc; v Krefeldu Johan Točaj iz Zg. Kungote in štajerska rojakinja Erika Šabeder. — Čestitke in srečo na skupni življenjski poti!

V Meerbecku je 5. novembra **umrla** od srčne kapi Staroslovenka Alojzija Sotlar v 78. letu starosti. Pokojnica je bila doma iz Krškega, kjer je navdušeno prepevala pri tedanjem cerkvenem zboru. Ko je prišla po prvi svetovni vojni v Meerbeck, se je takoj pridružila pevskemu zboru »Slavček« in rožnovenski bratovščini. V obeh društvih je ves čas obstoja vneto sodelovala. — Gospa Sotler je bila mati 7 otrok, katerim je dala s svojim lepim krščanskim življenjem najlepši zgled. Naj ji ljubi Bog da za to lepo plačilo! Naj počiva v miru! Vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

Nizozemska

Dekliški krožek v Heerlerheide je pod vodstvom č. m. Justine tretjo nedeljo v decembru imel svojo božičnico. Bil je lepo.

Za polnočnico smo se tudi letos v zelo lepem številu zbrali v prostorni kripti cerkve »Maria Rade« v Hoensbroecku. Maševal in pridigal je g. Anton Ilc iz Bruslja, za kar se mu prav lepo zahvaljujemo.

Na Silvestrovo je Društvo sv. Barbare iz Heerlerheide svoje člane in prijatelje zbralo k družinskemu večeru. Po skupni večerji, kjer so nam postregli z odličnimi krvavicami, kislim zeljem in dobro kapljico, je bila prosta zabava ob domačih zvokih »Slovenian quinteta«.

Odbor je porabil priložnost, da je tihemu, a zvestemu sodelavcu g. Mihaelu Železniku in njegovi soprogi izrekel priznanje in zahvalo za njuno dolgoletno požrtvovalnost za slovensko stvar. Po nagovoru krajevnega slov. duhovnika mu je predsednik društva g. Gril izročil skromno darilo, njegova hčerka pa je ge. Železnik izročila šopek cvetlic. — Naj ju dragi Bog ohrani še mnogo let njeni družini in slovenski skupnosti na Holandskem!

V mladi družini g. Leona Kajbič-Fakin iz Heerlen-Heksenberga so pričakali vesel do-

Za božične praznike se slovenske družine v Porurju rade obiskujejo. Na sliki vidimo Justinovo družino iz Oberhausena in Bambičevo družino iz Homberga ob prikupno obloženi mizi. Jaslice, postavljene v bogkovem kotu, so v veselje otrokom in odraslim lep spomin na Kristusovo rojstvo

To sliko boste vsi z zanimanjem pogledali, posebno pa naši Prekmurci. Prva na levi na sliki je naša rojakinja iz Gornje Bistrice, župnija Črensovci, Gizela Hozian, ki jo poznajo tisoči naših rojakov v Združenih državah. Vedno kaj napiše vzpodbudnega v tamkajšne slovenske liste. Ko so se lani združili v zvezo češki, slovenski, poljski in beloruski Orli, je bila Gizela Hozian tudi »mati« orlovski zastavi, ki je bila blagoslovljena 4. oktobra. Ženske orlovske kroje, ki so na sliki, je tudi sama naredila. Ponosni smo na njeno delovnost. Dokler bomo imeli po svetu še take ljudi, kot je ona, naš rod ne bo pozabljen.

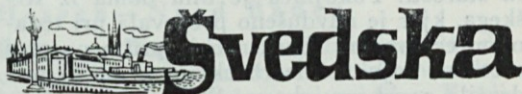
godek. Ga. Fanika je bila zaradi tega dalj časa v bolnici. Rodila je sina, ki je bil krščen pod imeni Leopold, Franc, Anton. Prejel je tudi zakrament sv. birme. Žal je otročiček

živel samo dva dni in pol, ker se je rodil pre zgodaj. — Naj se mlada roditelja ne žalostita! Imata svojega angelčka v nebesih.

Gospod in ga. Kajbič sta nas naprosila, da izrečemo v njenem imenu iskreno zahvalo Društvu sv. Barbare v Heerlerheide-Brunssum in vsem Slovencem za vse znake simpatije, oporo in tolažbo v teh dneh.

ZAHVALA. — Podpisani se iskreno zahvaljujem vsem darovavcem za cvetlice pred sliko „Marije Pomagaj“ v Heerlenu. V letu 1964 smo nabrali gl. 275,76, potrošili smo gl. 250,40. — Posebno se zahvaljujemo podjetju Papež za lepo darilo v majniku. — Hvaležnost dolgujemo ge. Strmanovi, ki že vrsto let z vzorno zvestobo in požrtvovalnostjo krasi nam drago sliko brezjanske Marije Pomagaj. — Vsem se priporočamo tudi v prihodnje in želimo blagoslovljeno leto 1965.

Ivan Banič, 1. r.

Poroka: Boras. — Na Silvestrovo, 31. dec. 1964., sta si pred oltarjem obljubila trajno zvestobo v sv. zakonu Ivan Košak iz Zibike in Marija Lorger od Sv. Stefana. Za priči sta bila g. Ciril Sega in g. Jože Medved. Iskreno čestitam!

1100-letnica smrti sv. Ansgarja, apostola Skandinavije. — 31. jan. 1965 bodo v Stockholmu slovesnosti v spomin sv. Ansgarja, apostola Skandinavije. Dopoldne ob 10. uri bo imel monakovski kardinal Julij Doepfner pontifikalni mašo. Popoldne ob 18. uri pa bo zunanja slavnost. Vse se bo vršilo v Modri dvorani v znameniti stockholmski mestni hiši (»Stadshus«), ker ni tako velike katoliške cerkve. — Sv. Ansgar je bil rojen v Amiensu v Franciji. Vstopil je v benediktinski samostan Corbic, pozneje se je pa preselil v drug samostan na Westfalskem. Od tam je šel misijonarit na Dansko (826—831), nakar je postal nadškof v Hamburgu in apostolski legat za Skandinavijo. Umrl je leta 865. Od njegovega misijonskega dela v Skandinaviji pravzaprav skoro ničesar ni ostalo. Bilo je še prezgodaj, razmere niso bile zrele za uspeh. Šele pozneje so drugi uspeli v tem, kar je že on nameraval. Vendar se sv. Ansgar časti kot apostol Skandinavije, ker je pač bil prvi, ki se je lotil misijonskega dela na mrzlem severu. — Prav je, da se tudi mi Slovenci, ki v Skandinaviji živimo, pridružimo vsem drugim v molitvi s prošnjo, da bi se prava vera, ki jo je sv. Ansgar že pred tolikimi stoletji tukaj oznanjal, med temi plemenitimi narodi ohranila in utrdila.

28. novembra je bila v Torontu v Kanadi spet slovenska poroka. Omenjamo jo zaradi tega, ker je tokrat stopil pred oltar Aleš Krek, sin bivšega ministra dr. Mihe Kreka, predsednika Narodnega odbora za Slovenijo, ki biva v Clevelandu. V Kanadi je dobil nevesto in zato se je tudi tam poročil. Nevesta je gdč. Francka Kavčič, doma iz Lučen v Poljanski dolini.

V spomin na 20-letnico mučeniške smrti pisatelja Narteja Velikonja je razpisala knjižna založba Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu v Argentini »Velikonjevo literarno nagrado«. Nagradi sta dve: Ena je v znesku 60.000, druga pa 40.000 argentinskih pezov. Dobila jo bosta najboljša literarna slovenska spisa, ki ju kdo predloži za ložbi do 31. oktobra 1965. Materialistično usmerjena dela ne pridejo v poštev pri izbiri za nagrado.

V »matici umrlih Slovencev v Avstraliji« smo brali dvoje novih imen. V oktobru je preminil Franc Vrhovec, doma iz Stične na Dolenjskem, ki je pred vojno delal v nemških rudnikih in se v Nemčiji tudi poročil, leta 1950 pa se odpravil v Avstralijo. Tam je zgradil svoji družini svoj domek. Umril je tudi Edvard Zelen, 31 let star, družinski oče.

Tudi Slovenci v glavnem avstralskem mestu Canberri so se zganili in priredili prvo društveno zabavo. Drugače pa so sedaj na petem kontinentu zvezda prve vrste sydneyjski Škrjančki pod vodstvom pevovodje g. Klakočerja. Po raznih krajih gostujejo in pojejo, da vsem izvabijo solze iz oči. »Vsi so močno zadovoljni in jih ne morejo prehvaliti«, piše neki rojak od tam. Seveda tisti, ki znajo drugod tudi peti, jih poslušajo z zanimanjem in zavistjo. V Wollongongu so že sklenili, da bodo tudi tam sestavili svoj pevski zbor.

Brali smo, da bodo torontski Slovenci, ki so nabavili za svojo cerkev Brezmadežne lepe orgle, naredili za orgle tudi lepo plaketo s posvetilnimi besedami. Orgle naj bi bile posvečene vsem slovenskim žrtvam, ki so darovale med drugo svetovno vojno svoja življenja za svobodo in boljše bodočnost slovenske domovine.

Mesto Cleveland v Združenih državah je priredilo lani »parado napredka«. Posebnost te razstave je bila, da so bile vse narodnostne

skupine mesta povabljene, da pokažejo svoje posebnosti. Slovence sta predstavljala plesna skupina »Kres« in akademsko društvo »Sava«. Na stojnici so razstavili narodne noše, razne narodne umetnine in jo okrasili s slikami senatorja Lausheta, pisatelja Mauserja in pokojnega Antona Grdine. Zraven so skrbeli, da je bilo vedno dovolj potic, krofov in štruktuljev naprodaj. Ko je svet spoznal te slovenske dobrote, so jih dekleta in mamice komaj sproti napekle.

Ob večerih so bili odrski nastopi narodnih plesov, Slovenci smo na plesalce »Kresa« lahko ponosni, saj so jih kot priznano plesno skupino v mestu določili, da so ob odprtju prvi nastopili, in ker so vseskozi imeli največ navduševalcev, so jim dodelili še zaključno predstavo.

Stare navade je treba držati, pravijo naši fantje v Avstraliji. Fant iz Baragovega doma se je poročil, toda neveste drugi niso kar tako pustili iz hiše. Postavili so zaporo. Skupina fantov, zvesta belokranjski tradiciji, je pričakala ženina in nevesto z domačo polko, steklenico vina in zgovornim voditeljem vse zadeve. Sledilo je dolgo »prerekanje«, koliko je vredna nevesta in »bala«, končno pa je moral ženin seči v žep in si kupiti prost izhod. Trčili so in izpili, nato se je šele »šranga« odprla in med veselimi vriski sta se novoporočenca odpeljala v novo življenje...

Veliko se sliši sedaj o Vietnamu. Malokdo od Slovencev pa se spomni, da tam deluje naš misijonar salezijanec Andrej Majcen. Deluje blizu glavnega mesta Saigona. Poprej je bil na Kitajskem. Takole piše:

»Ko sem prišel pred 30 leti na Kitajsko, sem rekel sam sebi kot sv. Pavel: ‚Hočem biti s Kitajci Kitajec.‘ No, seveda, sedaj po tolikih letih sem še vedno ostal Slovenec, čeprav nimam skoraj nič stikov z domovino. Seveda se me je pa vseeno marsikaj prijelo v skupnem življenju z Azijci. Lahko rečem, da jih imam rad, morda bolj kot oni mene. Vedno sem se čutil srečnega, posebno med mladino, pa tudi med starejšimi ljudmi, ki imajo marsikaj prijetnega v svojem obnašanju ter so zelo prijazni in ne preveč zahtevni...

Časnikarji veliko pišejo o razmerah v tukajšnji deželi, a mnogokrat zelo pretiravajo. Res je, živimo v hudih časih, a to nas ne sme motiti. Saj smo vsi vedno v božjih rokah.«

Slovenska državna misel

2. RAZDELJENA SLOVENIJA
POD OBLASTJO TUJCEV

Karantanski zlom 819. leta je eden najusodnejših obratov slovenske zgodovine. V Karantanijo pridejo nemški kolonisti, ki uničijo dotedanjo slovensko enotnost poglavitve slovenske pokrajine. Z odstranitvijo domačih knezov pa se bistveno poruši slovenska narodno-socialna struktura, ki je bila v Borut-Odilonovi pogodbi iz leta 744-45 še ohranjena. Odstranitev narodnih knezov je toliko bolj zadela Slovence, ker v staroslovenski družbi med vladarjem in ljudstvom ni bilo vmesnih stopenj, ki jih je poznal nemški fevdalizem. Z odstranitvijo narodnega kneza je bila uničena možnost, da bi se v slovenski Karantaniji proces fevdalizacije, ki bi mu po zgledu in socialnem vplivu sosedov prej ali slej gotovo podlegla, izvršil na slovenski narodni osnovi in bi tako nastala slovenska srednjeveška fevdalna družba in slovensko plemstvo kot stan te družbe, kakor se je zgodilo na Poljskem in Češkem.

Tako pa se je proces fevdalizacije na slovenski zemlji vršil, toda okrog predstavnika tujerodne nemške oblasti in tako šel v smer fevdalizma narodov: Nемец fevdni gospod — Slovenec njega podložnik. Za prihodnje čase slovenskega ozemlja tako značilni dualizem zgodovinskega razvoja, ki ne istoveti življenja države z življenjem naroda, korenini v dogodkih leta 819.

Slovinci postanejo po neuspelem Ljudevitovem uporuh del tujega, nemškega sestava, Karantanija pa pokrajina nemške države. Slovenska zemlja se začne organizirati s stališča nemške varnosti: Ljudevit Nemški položi leta 828. nanjo mrežo mejnih krajin, ki so osnova tisočletni upravni razkosanosti Slovencev. Prihod Madžarov je sicer ta sistem v temelju pretresel, a po zmagi Otona I. iz saške dinastije — ustanoviteljice »svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti« — nad Madžari obnovi njegov brat Henrik I. organizacijo mejnih mark nemške države na slovenskem ozemlju.

Med ostalimi pokrajinami slovenskega ozemlja ima Karantanija še dolgo izjemen položaj. Po letu 819. jo sicer upravljajo bavar-

ski grofje, a že tretjega med njimi, Pipina, kmalu izrine sin vzhodnofrankovskega kralja Ludvika, Karelman. Kakor ta tudi njegov sin Arnulf opira svojo moč predvsem na Karantanijo, kjer okoli leta 880. nastopa kot vojvoda. V kratkem času pride torej v zvezi z vojvodi iz vladarske hiše Karantanija zopet do svoje emancipacije. Karantanija se v listinah Arnulfa večkrat imenuje regnum (kraljestvo), kakor se imenuje tudi še za Otona I., Arnulf sam pa kralj Karantancev.

V nemški srednjeveški državi ima Karantanija značaj slovenske plemenske vojvodine, ki živi po lastnem narodnem pravu: njeno deželno pravo je še daleč v visokem srednjem veku nekdanje karantansko pravo. Prav na samobitnost Karantanije se kaže v posebni zemljiški meri, v lastni, vsem Slovanom znani pravni razdelitvi na desetnije, stotnije in tisočnije (županije), v ljudskih in sodnih zborovanjih »večah«, v »pojezdah«, sodiščih za ozemljske in mejne spore, v »poklonu«, ki prvotno pomeni priznavalno davščino knezu, v pričah »po slovenskem pravu«. Karantanija ima lastnega dvorskega (palatinskega) grofa kakor štiri nemške plemenske vojvodine, ki so bile nekoč samostojne: Saška, Švabska, Bavarska in Frankovska.

Kot v švicarskih prakantonih so »deželani koroške vojvodine« kmetje—svobodnjaki. Ti so nosilci državne misli; na veči, ki je dolgo časa potekala v preddvorju cerkve sv. Petra pri Krnskem gradu, pozneje po svojih poblaščenjih »dobrih možeh« slovenskega prava, morejo ti svobodnjaki odkloniti vojvodo, ki ga njim pošlje nemški kralj; oni ga ustoličujejo na knežjem kamnu in s tem obredom sprejemajo v slovensko narodno skupnost. V enajstem stoletju so Karantanci odklonili kar tri vojvodske kandidate. Zanimivo, da se v tem stoletju zavest posebnih pravic in narodne samostojnosti v Karantaniji zelo močno javlja in da je zelo pogosta »*professio iuris*« slovenskih Karantancev. Pravica sprejetja in zavrnitve vojvode do konca trinajstega stoletja splahne v formalistični obred ustoličenja po vojvodskem kmetu kot zastopniku slovenske narodne skupnosti, toda obred ustoličenja po vojvodskem kmetu kot zastopniku slovenske narodne skupnosti ostane še vedno državno-pravno pomemben akt. Izza Spanheimovca Bernarda (1202—1256) zamira pomen deželne večje in pride ob veljavo ob dokončanem razvoju deželnoknežje oblasti.

Kakor v nemških deželah pridejo tudi v Karantaniji v trinajstem stoletju velikaši do

*Tako je slikar France
Gorše upodobil boj
Slovencev z Obri
v zgodnjem
srednjem veku.*

vedno bolj izjemnega stališča. Vedno bolj prihaja knežja oblast v pravo deželno pravo. Toda še prvi pravi »princeps terrae« v Karantaciji, Bernhard Spanheimovec, se zaveđa in s svojim ravnanjem zavestno poudarja, da stoji na čelu plemenske narodne dežele, kjer je slovenščina občevalni in razpravni jezik v zasebnem in javnem življenju. Kot narodni knez nastopa Bernhard tudi na kraljevem dvoru v slovenski kmečki noši in s klobukom na glavi, kar je posebna pravica koroškega vojvoda, ki mu po pravu gre tudi pravica, da se pred kraljem kot svojim sodnikom zagovarja v slovenščini; v tem jeziku ga tožniki tudi lahko tožijo v deželi ali pred kraljem.

Stare pravice in svoboščine so našle branivce v aklimatiziranem nemškem plemstvu, posebno v Eppensteincih in Spanheimovcih, ki je sicer živelo — kakor tudi došli nemški kolonisti — po svojem nemškem pravu. Čeprav je nagib za tako ravnanje nemških plemenitnikov treba iskati v njih partikularističnih težnjah, je vendar to ravnanje večkrat pomagalo do uveljavljenja slovenski narodni pravni tradiciji. Fevdalni sistem je dopuščal možnost partikularnega prava in šele

knežji absolutizem Habsburžanov je zadal smrtni udarec tudi zadnjemu ostanku slovenske pravne samobitnosti: ustoličenju koroških vojvod. Prvi deželni gospod Koroške, ki se ni dal ustoličiti po slovenskem kmetu, je bil cesar Ferdinand III. (l. 1457), ustoličenje njegovega očeta Ernesta Železnega 18. 3. 1414. je bilo tako zadnje ustoličenje na knežjem kamnu.

Med plemiškiimi dinasti, ki so v času oslabiljene nemške cesarske oblasti na slovenskem ozemlju organizirali svoje teritorije, je imel največji uspeh Babenberžan Friderik II. Bojeviti, ki je ustanovil močan teritorij od dunajske kotline do Jadranskega morja. Za časa tega kneza se je Vzhodna Marka ali Avstrija uveljavila namesto Karantanije kot združujoča sila vzhodnoalpskega prostora. V boju za babenberško dediščino je češki kralj Otokar II. Přemisl združil pod svojo oblastjo Koroško, Kranjsko, Štajersko, Savinjsko in Slovensko marko (l. 1268). Res je tedaj češki kralj le še prvi dostojanstvenik nemškega imperija, res pa je tudi, da se je Otokar čutil Slovana. Pred bojem z Rudolfom Habsburškim se namreč v pozivu Poljakom za pomoč sklicuje na skupnost krvi! Za-

to bi združitev Slovanov od Krkonošev do Tržaškega zaliva mogla privedi do obnove Samove države, ako ne bi bil Otokar pri Suhih Krutih leta 1278. padel v boju z nemško-madžarsko koalicijo.

Po tej Rudolfovi zmagi so slovenski zemlji za dolga leta nje usoda Habsburžani in njih politična tvorba. Leta 1282 postanejo vojvodina Avstrija, Štajerska, Koroška, dežela Kranjska in Slovenska marka dedni fevd habsburške hiše. Ko pridobijo Habsburžani po smrti kneza Ulrika še celjsko kneževino in po izumrtju goriških grofov še njihovo posest, tvori slovenska zemlja del njihove hišne oblasti, njih dedne dežele, in beleži razvoj vzhodnoalpske habsburške posesti iz rahlega, zgolj po osebi kneza povezanega skupka dežel nemškega cesarstva v avstrijsko monarhijo, eno izmed velesil evropskega državnega ravnotežja po španski nasledstveni vojni. Skupaj z ostalimi habsburškimi deželami izpadejo leta 1806, tudi slovenske dežele iz tisočletne zveze z Nemčijo, ko cesar Franc II. ustanovi avstrijsko cesarstvo. Zveza z Nemčijo se je pozneje obnovila leta 1815., ko je Avstrija vstopila v »Nemško zvezo«, a se je dokončno pretrgala leta 1866—67, potem ko je Bismarck izrinil Avstrijo iz nemške zveze in se je avstrijsko cesarstvo preuredilo v dvojno avstro-ogrsko monarhijo.

Državna zveza Slovencev s habsburško vladarsko hišo se je prvič prekinila šele po skoraj petsto letih svojega obstoja, ko je Napoleon ustanovil »Ilirske province«. Ta ustanova, dedinja francoske revolucije, je odprla slovenskim sodobnikom pogled na geografski pomen in evropsko funkcijo slovenskega ozemlja, »prstan Evropin«, kakor ga je izrazil Valentin Vodnik, pesnik ode »Ilirija oživljena«, ki sama po sebi dokazuje pobudo, katero je slovenska nacionalna misel sprejela od Napoleonovega genija. Enotnost ilirskih dežel se je, čeprav zgolj po imenu, ohranila tudi v ilirskem kraljestvu, ki ga je po odhodu Francozov priznavala obnovljena Avstrija; še v tej obliki je Ilirija tvorila oporišče za slovensko državnoopravno misel.

(Peter Levičnik)

Na Slovenskem stoji dom tvojega očeta in tvoje matere, na Slovenskem si se vzgajal, Slovenec sta ti oče in mati; prve tvoje besede so bile slovenske, prva tvoja molitev slovenska!

Škof Jeglič

Za zdravega duha med nami!

Slovensko družbo v tujini moramo ohraniti zdravo, če hočemo, da si bodo naši izseljenci ohranili vero in nrvnost. Našo družbo pa bi utegnili oslabiti napačni individualizem, sebičnost, nergaštvo in duh opozicije. Napačni individualist se noče v ničemer podrediti. Vedno pozna le sebe. Misli, da tako mora zaradi svoje samostojnosti. V resnici pa ga žene k temu le napuh. Sebični ljudje iščejo le svoje koristi. Ker pa družba zahteva tudi žrtev, teh nočejo nositi. Zato so družbi le v breme. Nergači podirajo družbo s svojim nepravilnim kritiziranjem; opozicionarci pa s svojo »načelno« upornostjo.

(Dr. Alojzij Odar v članku »Slovenska družba in naše duhovno življenje.«)

Gospod Nace Kunstelj že blizu 20 let živi med rojaki v Angliji. Seveda bi mu vrhniško sonce, kjer je prebil svoja mlada leta, ali pa Zagorje ob Savi, kjer je bil za kaplana, bolj ugajalo kot londonska megla, a gospod Nace je kljub temu rad med svojimi ljudmi na tujem. Reporterju Naše luči seveda ni zaupal, zakaj je tako židanc volje, ko ga je ujel na film. Morda mu je kdo stisnil v roko nekaj funtov za Našo luč in tiskovni sklad, pa se počuti tako brezskrbnega? Da bi bilo to res!

Jutri prav zarana

JUTRI PRAV ZARANA
PRIDE STARA MAMA.
IN OB SEDMI URI
BO ODPRLA DURI.
OSEM BO ODBILA,
V PEČ BO ZAKURILA.
KO BO ŽE DEVETA,
PRICAPLJA ŠE TETA.
BO DESET MINILA,
KAVO BO NALILA.
KO ENAJST BO ŠTETA,
KAVA BO ZAVRETA.
KO PA POLDNE UDARI,
KAVO ŽENKI STARI
BOSTA POSREBALI.

Franc Bevk

DRAGI GOSPOD UREDNIK!

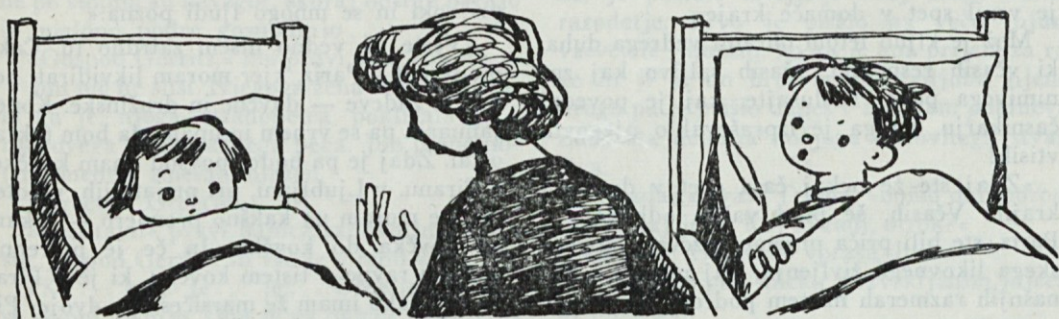
Tudi v Parizu imamo slovenski otroci tečaj za naš materinski jezik. Dvakrat na mesec se zberemo skupaj. Škoda, da ne prihajajo redno vsi otroci. Učijo nas g. Lavrič, g. pater Vladimir in sestra Cirila.

Učimo se kar radi, čeprav ni lahko pravilno pisati. Imamo tudi kino in lepi filmi v barvah so nam zelo všeč. Seveda glasba in plošče so francoske, a mi znamo že kar dva jezika. Gledali smo zgodbo Jožefa, ki so ga njegoví bratje iz nevoščljivosti prodali v Egipt. Zpomnili smo si od tega, da moramo biti dobri, da moramo vedno vsem odpustiti in da Bog zna tudi iz slabega narediti dobro.

Za božične praznike smo gledali zopet krasne slike o Jezusovem rojstvu. Takrat nas je bilo precej otrok skupaj. Imamo tudi priložnost za spoved in sv. mašo. Zahvaljujemo se častitim gospodom katehetom, g. župniku Čretniku in vsem, ki se zanimajo za nas in z nami trudijo. Postati hočemo zavedni Slovenci, ki ljubijo svojo domovino Slovenijo.

V imenu slovenskih otrok:

Peter Breznik.

BOLNIKA

Tinček je bolan. Sneg je lizal in je dobil debela mandeljna in vročino. Leži v postelji. Če pokliče mamo, se ga ta skoraj ustraši. Tak glas ima kot kužka Pika, kadar se zadirna nad poštarjem. Tonček pravi, da zdaj pri hiši dva lajata.

Tinčku se svetijo očke. Malo od sončka, ki sije na posteljo, malo od vročine in prav malo od solz, ki bi rade stekle po ličkah, pa jih Tinček junaško požira. Mama sedi ves dan pri njem na postelji, šiva in pripoveduje pravljice. Kadar se Tinčkove očke prav sumljivo zasvetijo, mu da poljubček na nos.

Tinček se zasmee in mandeljna pozabita boleti.

Tonček sedi v kuhinji. Piše nalogo in misli na mamo, ki zdaj samo še Tinčka vidi. Na Tončka je pozabila. Čisto pozabila, kot da ga ni več pri hiši.

Tončku se svetijo očke. Od vročine in od solzic. Zdaj pa mama Tončka takoj vidi. »Ti moj ljubi norček! Od same ljubosumnosti si mi še ti zbolel. Bosta pa skupaj kašljala, pa skupaj ozdravela. Bo vsaj bolezen za to zimo pri kraju.«

Slovenska dekleta iz Prekmurja: Marija, Irena, Jolanka in Rozina so zaposlene v bolnici v Essenu v Nemčiji. V prostem času se rade zberejo na skupni pomenek v eni izmed sob, kjer stanujejo. Tedaj se res počutijo, kot bi bile kje doma, in tak čas vedno prehitro mine.

Razgovor s slikarjem

Slovenski slikar **Veno Pilon** je dolgo let živel v Parizu. Leta 1928 je zapustil svojo rojstno Ajdovščino na Vipavskem in bližnje kraje, Trst in Benetke, kjer je že razstavljal svoje slike. Naselil se je v Parizu, kjer je potem preživel vso svojo zrelo dobo. Zdaj se je vrnil spet v domače kraje.

Mož je kljub letom ohranil vedrega duha, ki včasih resnobno, včasih šaljivo kaj zanimivega pove. Poslušajte, kaj je povedal časnikarju, ko ga je izpraševal o njegovih vtisih!

»Zdaj ste že nekaj časa spet v domačih krajih. Včasih, še pred vašim odhodom v Pariz, ste bili priča prvemu razcvetu slovenskega likovnega življenja; kaj menite o današnjih razmerah na tem področju?«

»Moderna galerija v Ljubljani je razvila čudežno iniciativo: danes poznajo v Parizu zelo dobro Ljubljano in vedo za grafični biennale. Sicer se mi pa zdi, da bi se morala slovenska umetnost še mnogo bolj sprijazniti s tehniko in sodelovati z njo.«

»Kot je znano, ste iskali novi dom tudi v Piranu. Torej ste videli ureditvena dela na obali in prav tako mnogo novega v Ljubljani. Kaj mislite torej o naši arhitekturi?«

»Arhitektura se mi zdi tu v notranjosti bolj razumska, hladna, kar nekam gosposka. Na obali je toplejša. Jaz pa bi rad našel tako arhitekturo, da bi bila tudi zame, da bi imel kam stopiti in se zavarovati pred neurjem, ki se mi najbrž še obeta. Rad bi dobil stano-

vanje, če že v Piranu ni možnosti, pa v Ljubljani. Tudi Ljubljana mi je všeč, ker mi je postalo kulturno življenje neobhodno potrebno. In v Ljubljani je sorazmerno zelo živo in vse je skoncentrirano na majhnem prostoru. Ljubljana je po ugotovitvah modernih urbanistov in sociologov sploh blizu idealnemu mestu — do 200.000 prebivalcev, kjer je vse pri roki in se mnogo ljudi pozna.«

»Veste, še vedno nisem zatrdno tu. Čaka me še pot v Pariz, kjer moram likvidirati nekatere zadeve — davčne in družinske. Konec januarja pa se vrnem in upam, da bom takrat ostal. Zdaj je pa hudo: povsod imam kovčke, v Piranu, v Ljubljani, pri prijateljih, v hotelih. Če moram na kakšno premiero — tekam od kovčka do kovčka. In če je potrebna oprema ravno v tistem kovčku, ki je v Piranu... Tako imam že marsičesa po dvoje: Piran je le daleč...«

»Pariz je mnogim našim ljudem še vedno pojem za sladko življenje. V nekaterih pogledih se poskušajo sami približati podobni miselnosti. Ali ste opazili, gospod Pilon, kaj podobnega pri nas?«

»To ne, ampak začudilo pa me je tolikšno število ločenih zakonov. V Parizu sem v okolici mojega doma le zelo redko slišal o kakšni ločitvi. Tukaj pa — to se mi zdi ravno žalostno — so se ženske kar navadile, ali so se morale navaditi, na položaj ločenke z otrokom ali otroki. Kar neverjetno, koliko takih primerov je. V Parizu se to dogaja skoraj izključno v razvratnih premožnih krogih. Ločitve so drage...«

Življenje se je pri nas nasploh spremenilo. V mnogih primerih v primeri s predvojnimi tudi boljše. Se vam zdi to razumljivo?»

»Slovenska življenjska raven je visoka po zaslugi ženske, ki gre poleg moža na delo izven družine. Z dvema plačama si družina lahko privoščila hladilnik, pralni stroj in podobno.«

»Včasih ste bili eden kvalitetnejših predstavnikov slovenskega slikarstva. Se vam zdi, da je umetnost prodrla kaj globlje v ljudsko miselnost kot pred 35 leti?«

»Povsod po stanovanjih vidim dober okus. Tudi oprema knjig je na izredni višini, v precejšnji meri tudi oprema lokalov. Mislim, da je to zasluga predvsem arhitektov, šol, splošne vzgoje okusa s časopisi in revijami.«

Srce zmaguje

(Nadaljevanje s 14. strani)

ka prihaja. Zvonec zažvenklja kakor nor, a nenadoma zasliši Jon krik skozi strop. Živ človek tako ne zavpije. To je smrtni krik živali... to je... saj... Greta! Greetje! Plane po stopnicah navzgor, skoraj odtrga ograjo in malone podre gospodinjino...

»Gospod Gerrits,« mu pravi ona, »pa ste...«

Jon nič ne sliši. Njegova žena umira. Klicala ga je, njega, strahopetca, poklicala ga z njegovega strahopetnega bega. Jon plane noter, zmeden, zmešan, blazen.

»Greetje! Greetje!...«

»Čestitam!« pravi babica zadovoljno. »Oče ste, gospod Gerrits, in vse je v redu.«

»Ka... kaj? Je... je... Greetje?« Plaho se skloni nadnjo. Ona se ga oklene okoli vratu. Nikoli še niso bile te roke tako dobre, kakor so zdaj. In ko da je Greta zdaj tudi njegova mati, se Jon zdaj pri njej brez ozirov izjoka. Ona ga boža po čelu...

»Ljubi mož,« mu reče v uho, »si zdaj zadovoljen s svojo ženo?« On jo pogleda. Kako neki more tako vprašati njegova edina, ljuba Greta?

»Fant je,« se smeje ona in ga poljubi na mokre oči, njega, velikega, cmeravega palčavca.

»Samo sèm pogledjte,« pravi babica...

Na njenem prostranem naročju leži neko rdečste, migajoče onò: Gerrits mlajši. »Ali ni črvtst junaček? Gotovo tehta nad osem funtov.«

»Ali ga lahko vidiš?« vpraša Greta in izteza vrat, zakaj babica sedi za posteljno končnico. »Ali je prav raščena? Jon? Ali ga smem videti?« Vsa materinska nežnost, dobrota, strah, ponos, poželenje, življenje drhte v tem vprašanju.

»Počakajte, gospa, takoj dobi svojo prvo plenico. Potem ga dobite v dar, nepridipraval!«

Jonu se zdi babica ganljivo šegava. Pripravljen je priznati vsakomur, da je ganljivo šegav, saj zdaj je njegov zaklad, njegova edinstvena Greta rešena in zdaj so trije pri hiši. Zdaj se mora smejati, on, oče, smejati genialni domislici: ena in ena je tri. To je sveta logika. Za to pač lahko da trideset hlebov. In petdeset frankov babici za napitnino. »Nate, duša draga, zaslužili ste si. Vi ste angel!«

In potem se združi trojica vendarle v eno samo avréolo. Nebo se je izlilo in zimsko sonce boža posteljo, kjer drži Greta z desnico malega, z levico pa velikega fanta, ki sta oba njena v eni veliki ljubezni.

Babica je vajena takih prizorov, že petintrideset let jih pozna. Zanja je dviganje življenja enolični postopek njenega rokodelstva. Za onadva oba, za obadva velika otroka, je postalo življenje zdaj drugo veliko razodetje. Prvo je prišlo na večer njune vzcetele ljubezni, ko ga je ona prijela za roke in ji je on brez besede poljubil njene, drugo pa je prišlo danes v zimskem poldnevu. Zdaj sta deležna božjega čudovitega stvarstva.

»In zdaj,« pravi Triena, »bomo dali porodnici nekaj jesti. Kaj bi radi, otrok?«

»Kaj bi, Greta?« vpraša Jon.

Greta bo pila mleko z vžvrkljanim jajcem in janežem.

Tako odloči babica in tako se zgodi.

(Prihodnjič naprej)

ZAHVALJUJEMO SE

Za tiskovni sklad so darovali rojaki: S. Ličen, Švedska, 139.— šil., dr. Fran Kolarič, Švedska, 500.— šil., Julka Durn, Francija, 5 NF, rojaki iz Aumetza-Crusnes 24 NF, gospa Leban, Fillières, Francija, 5 NF.

Številni rojaki so nam poslali svoja voščila za božič in novo leto. Ne moremo jim posebej odgovarjati, zato se tu vsem lepo zahvaljujemo.

Rojaki pišejo . . .

»Sprejeli smo »Našo luč« prav z veseljem. Upam, da nas ne boste več pozabili, ker jo zelo radi čitamo in težko pričakujemo naslednjo.« — Družina L. M., Nemčija.

»Moram Vam sporočiti, da sva srečno prišla v Ameriko. Pot z ladjo nam je prav lepo potekla. Dobila sva že oba delo. Jaz bi se rad naročil na »Našo luč«. Prosim, pošljite nama račun zanjo za vse leto 1965.« — A. R., Barberton, O., USA.

»Prav lepo se zahvaljujem za berilo »Našo luč«, ki ste nam jo redno pošiljali. Veliko lepega in precej zanimivega obsega. Upam, da jo nam boste še naprej pošiljali.« — B., Essen.

Naši izseljenski duhovniki dobivajo nešteto pisem od svojih rojakov. Naslednjega je pisal slovenski delavec iz Düsseldorfa našemu duhovniku v Nemčiji. Je tako lepo, da ga objavljamo:

»Zelo ste me presenetili in obenem tudi počastili prejšnji teden, ko ste mi poslali knjigo »Jezusovo življenje« od Ricciottija. To knjigo sem si res želel enkrat brati. Zdaj sem jo že precej prebral. Bom pa moral še predelavati stvar, preden bom dal knjigo nazaj.

Prepričan sem, da boste imeli še katero drugo tej podobno in mi jo pozneje posodili. Želim se poglobiti v teologijo, saj je odlika pravnega vernika v njegovem znanju, ki je danes res na vsakem koraku potrebno. Če hočemo pravilno zagovarjati vero ali se potegniti zanjo, je treba o njej več vedeti, kakor samo znati moliti. Razložiti vero ali prav jo pojmovati, to je duhovna, miselna znanost, ki je ne moremo prezreti pri nobenem delu, naj že pometamo ceste ali pa šofiramo raketo okoli zemlje. Pravili ste mi že

o dejavni in posvečujoči mistiki, ki jo imajo ljudje po Bogu. Mislim, da je Bog meni naklonil več one druge, kot ste videli ob zadnjem obisku, kam vlagam večji del prostega časa.

Želim, da bi še večkrat prišli k meni in bi se ustno še več stvari dalo razložiti, ker vi ste pač študirali vero in zato znate o njej vedno kaj zanimivega povedati. Saj vem, da nimate dosti časa, ampak včasih si le poizkusite kako uro utrgati, če ste tu v bližini. . .« — J., Düsseldorf, Nemčija.

»Pred kratkim je nam poslala znana Mohorjeva družba iz Celovca letne Mohorjeve knjige za leto 1965. Lepe so, zanimive so! Škoda, da nimajo med nami več naročnikov. Zanimiv je zlasti koledar, lepo opremljen, in ko sem ga obrnil, sem zagledal na zadnji strani platnic udarno geslo: »Mati, domovina, Bog!« Tri besede, pa koliko povedo! Tak je nam bil nekoč naš prelepi slovenski svet. Kakor tri svetle zvezde na nebu se svetijo vsakemu domoljubnemu sinu in hčeri, ki smo razkropljeni, nekateri že dolga desetletja, drugi manj. A vsem nam je draga mati domovina. Hudo je nam pri srcih, ker so našo domovino in mater pred dvajsetimi leti tako oropali. In še vedno je ropajo, ko ji pačijo njen krščanski obraz in vse to v imenu lažne demokracije!« — A. D., USA.

Izšlo je

Meddobje VIII/3-4. Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu je oktobra izdala čez 110 strani obsegajoči zvezek svoje literarne revije. Revijo krasijo priloga slike Božidarja Kramolca iz Kanade »Snežni metež«. Članki v reviji govore, kaj je odredil vesoljni cerkveni zbor o umetnosti, o ustavnem položaju v Sloveniji, o umetnostni zgodovini v do-

movini in o slovenski knjigi v letu 1963. Pesmi so prispevali Humbert Pribac iz Avstralije, Franc Papež iz Argentine, prozo pa Frank Bükvič iz Združenih držav, Vinko Beličič iz Trsta, Karel Mauser iz Združenih držav. Tine Debeljak popisuje svoje spomine na Finžgarja, Franc Jaklič pa objavlja predavanje škofa Baraga o svojih Indijancih.

Več otrok! Tako je naslov novi knjižici z Opčin pri Trstu, ki je namenjena zakoncem in zaročencem. Na 64 straneh objavlja ta koristna knjižica mnenje duhovnika, dveh zdravnikov, sociologa in družinskega očeta o družinskih problemih. Cena 100 lir (5 šil.). Jo toplo priporočamo.

Mali oglasi

Pišite na naslov: Jankovič, 17 r. de Belgrade, Tucquegnieux, M. M., Francija. On prevaja uradne listine in piše razne prošnje.

Malo rabljene šivalne stroje Singer in druge znamke vam poceni od 70 DM naprej nabavi in po želji pošlje tudi v Jugoslavijo: Gabriel Pogatschar, 43 Essen, Segerothstraße 110/a, Zap. Nemčija.

Slovenski fant v Franciji, star 27 let, mirnega značaja, bi rad spoznal resno slovensko dekle v starosti od 20 do 26 let. — Naslov posreduje uredništvo »Naše luči« pod števil. (33).

Oglašam se kot slovenski fant, star 33 let, visoke postave kmečkega stanu, ki živim že več let v Franciji. Želim se resno spoznati s poštnim slovenskim dekletom v starosti od 25 do 30 let, ki tudi živi v Franciji in resno misli na poroko. — Naslov posreduje uredništvo »Naše luči« pod števil. (34).

in še za smeh

Pa mu je povedala. — Učitelj je stopil h Graparjevim, da poizve, zakaj fanta že dalj časa ni bilo v šolo. »Fant je star že trinajst let in mislim, da je že dosti dolgo trgal hlače po šolskih klopeh,« je dejala Graparica. »Kaj, zadosti dolgo?« se je razkoračil učitelj, »jaz sem se učil vse do dvaindvajsetega leta.« Graparica je premerila učitelja od nog do glave ter dejala bolj tiho: »Seveda, nekateri smo bolj trde glave kot drugi.«

*

Skrb prijatelja. — Tone: »Strašni trenutki so to bili, ko sem se potapljal. Trikrat sem se pogreznil, predno so me rešili. Ko so me zapuščale moči, sem se spomnil vseh najvažnejših dogodkov svojega življenja.« — Jože: »Ali si se tudi spomnil, da sem ti pred tremi leti posodil dvesto dinarjev?«

*

Iz usmiljenja. — »Obtoženi, kar nikar nič ne tajite! Stražnik vas je zasačil, ko ste pijanemu gospodu, ki je smrčal na klopi v parku, ravno sezivali čevlje.« — »Oh, gospod sodnik! Kako naj bi jih ne bil sezul! Gospod je tako milo ječal v spanju, pa sem mislil, da ga čevljev žuli.«

*

Na ameriški farmi. — Prvi farmar pravi: »Moj hlapec je bil gotovo v stari domovini v kaki pisarni.« — Drugi farmar: »Kako je to?« — Prvi farmar: »Že večkrat se je zmotil pri kidanju gnoja v hlevu, da je hotel zatakiniti vile za — ušesa.«

*

Žena šofer. — »Moja žena vozi kot strela.« — »Tako hitro?« — »Ne, ampak vedno treščiči v drevo!«

*

Prava sreča? — Prijatelja se srečata in pogovarjata. »Vedno sem imel srečo v ljubezni!« pravi prvi. — »Hm, pa se le nisi še oženil,« odvrne drugi. — »Vidiš to je pa tista sreča, ki sem jo imel!« pojasni prvi.

*

Prvi človek. — »Mama, danes smo se pa v šoli učili o prvih ljudeh,« pravi fantek. — »No, kaj pa je bil prvi človek?« ga vpraša mama. — »Dojenček,« se odreže mali.

*

Soglasje. — On: »Nočem se prepirati z ženskami. Za vsako stvar trdijo zmeraj ravno nasprotno.« — Ona: »Ni res! Jaz nikoli!«

V zaporu. — A.: »Čemu si ti tukaj?« — B.: »Zaradi prenaple voznje. In ti?« — A.: »Zaradi prepočasne voznje.« — B.: »Kako to?« — A.: »Kako? Policaj me je ujel, ko sem ukradel neko kolo.«

*

Pri zdravniku. — Zdravnik je pacienta dobro preiskal. Potem mu je pacient rekel: »Povejte mi po domače, kaj mi je.« — »Preveč jeste in preveč pijete.« — »Hvala!« je rekel bolnik hvaležno in prav nič hud. »Sedaj mi povejte pa še po latinsko, da bom lahko obvestil o tem svojo ženo.«

*

Kočljivo vprašanje. — Teto Mino trga po glavi, mala Lenčica pa toži, da jo boli zob. — Teta: »Si pa gotovo stala na prepihu, zato te boli tvoj votli zob.« — Lenčica: »Teta, ali je vaša glava tudi votla, da vas boli?«

*

»Razumen« oče. — Oče vpraša svojega sinka, zakaj je moral ostati po pouku v razredu. — Sinček: »Zato, ker se nikakor nisem mogel spomniti, kje so Azori.« — Oče: »Ali ti nisem že večkrat rekel, da pazi, kam de-neš svoje stvari, da jih boš lahko našel?«

*

Mihec v šoli. — Sedemletni Mihec pride v šolo ves prestrašen. Jeclja in noče dati besede od sebe. — Učitelj: »Kaj si napravil? Le povej, nič se ne boj!« — Mihec: »Nekaj grdega!« — Učitelj: »Otrok, povej no!« — Slednjič zastoče Mihec: »Sv. Miklavžu sem skopec nastavil!«

*

Dobrota — sirota. — Očka in mamica vlagata denar na Ireničino hranilno knjižico. Zadnjič se je pa Irenica z očetom pogovarjala: »Oči, jaz hodim pa v vrtec, ti pa ne!« — »Jaz pa v službo, ti pa ne!« odvrne oče. Irenica pa pravi nato: »Jaz imam denar v banki, ti pa ne!«

*

Opravičen razlog. — Teta: »Dragi Jožko, daj poljubček svoji teti!« — Jožko: »Nočem.« — Teta: »Zakaj nočeš?« — Jožko: »Oče je sinoči rekel, da imaš strupen jezik!«

*

Jok iz različnih razlogov. — Gospodinja: »Žal vam sobe brez priporočila ne morem oddati.« — Podnajemnik: »Priporočila? Verjemite mi, moja prejšnja gospodinja je jokala za menož.« — Gospodinja: »To se pri meni ne more zgoditi. Najemnino bi pri meni morali plačevati vedno vnaprej.«

NAŠA LUČ

mesečnik za Slovence
na tujem

Začel izhajati 1. 1951

2. številka — letnik 14
Februar 1965

Izide desetkrat v letu (vsak mesec razen julija in avgusta).

Dopise za številko, ki izide konec meseca, mora uredništvo prejeti vsaj do 8. v mesecu. Člankov ne vrača.

Za uredništvo odgovarja dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu.

Naročnina za list je za vse leto 40 šilingov ali protivrednost: 80 bfr, 8 NF, 5,50 h.

gld, 6,2 DM, 1000 lir, 12 angl. šil., 10 norv. kron, 8 švedskih kron, 10 danskih kron, 20 avstralskih šil., 2 dolarja. List lahko naročiš pri bližnjem poverjeniku ali pa naravnost pri upravi v Celovcu.

Uredništvo in uprava imata naslov: „Naša luč“, Viktringer Ring 26, Celovec-Klagenfurt, Austria.

Printed in Austria